



**KAPOSVÁRI CAMPUS  
GYAKORLÓ ÓVODA**

**OM: 033 748**

**PEDAGÓGIAI PROGRAM**

**2022.**

## TARTALOMJEGYZÉK

<b>JOGSZABÁLYOK</b> .....	4. oldal
<b>I. BEVEZETÉS</b> .....	5. oldal
<b>I.1. Az óvoda helyzetelemzése</b> .....	5. oldal
I.1.1. <i>A MATE Kaposvári Campus Gyakorló Óvoda adatai</i> .....	5. oldal
I.1.2. <i>Személyi feltételek</i> .....	5. oldal
I.1.3. <i>Tárgyi feltételek</i> .....	7. oldal
<b>I.2. Pedagógiai filozófiánk</b> .....	8. oldal
<b>I.3. A gyermekcsoportok szervezése óvodánkban</b> .....	9. oldal
<b>II. ÓVODAI ÉLETÜNK</b> .....	10. oldal
<b>II.1. Óvodaképünk</b> .....	10. oldal
II.1.1. <i>Az óvoda működésével kapcsolatos általános alapelvek</i> .....	10. oldal
II.1.2. <i>Az óvodapedagógiai főiskolai hallgatók képzésével kapcsolatos alapelvek</i> .....	11. oldal
II.1.3. <i>A hallgatókkal szembeni elvárásaink pedagógiai programunk         eredményes megvalósítása érdekében</i> .....	12. oldal
<b>II.2. Gyermekképünk</b> .....	12. oldal
<b>II.3. Óvodai nevelésünk céljai</b> .....	13. oldal
<b>II.4. Az óvodai nevelés általános feladatai</b> .....	15. oldal
II.4.1. <i>Egészséges életmódra nevelés</i> .....	15. oldal
II.4.1.1. <i>Egészségfejlesztési és Környezeti Nevelési Program</i> .....	16. oldal
II.4.2. <i>Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés</i> .....	35. oldal
II.4.3. <i>Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása</i> .....	36. oldal
<b>II.5. A gyermeki tevékenység formái</b> .....	38. oldal
5.1. <i>A betirend, napirend szervezeti keretei</i> .....	38. oldal
5.2. <i>Játék</i> .....	39. oldal
5.3. <i>Munka</i> .....	40. oldal
5.4. <i>Tanulás</i> .....	41. oldal
<b>II.6. A fejlesztés tartalmi eszközei</b> .....	42. oldal
6.1. <i>Verselés, mesélés</i> .....	42. oldal
6.2. <i>Ének, zene, énekes játék, gyermektánc</i> .....	43. oldal
6.3. <i>Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka</i> .....	43. oldal
6.4. <i>Mozgás, mozgásos játékok</i> .....	44. oldal
6.5. <i>Külső világ tevékeny megismerése</i> .....	45. oldal
<b>II.7. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök</b> .....	46. oldal
<b>III. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE</b> .....	48. oldal
<b>III.1. Óvoda-család</b> .....	48. oldal
<b>III.2. Óvoda-bölcsőde</b> .....	50. oldal
<b>III.3. Óvoda-iskola</b> .....	50. oldal
<b>III.4. Kapcsolat egyéb intézményekkel</b> .....	51. oldal
III.4.1. <i>Kapcsolat a fenntartóval</i> .....	51. oldal
III.4.2. <i>Kapcsolat a gyermekek egészségügyi ellátását segítő szervekkel</i> .....	52. oldal

III.4.3. <i>Kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálattal</i> .....	52. oldal
III.4.4. <i>Kapcsolat a Családsegítő és Gyermekjóléti Központtal</i> .....	53. oldal
III.4.5. <i>Kapcsolat a társintézményekkel</i> .....	53. oldal
<b>III.5. Egyéb kapcsolataink</b> .....	<b>54. oldal</b>
<b>IV. ÓVODAI ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK</b> .....	<b>56. oldal</b>
<b>V. INKLUZÍV PEDAGÓGIA</b> .....	<b>59. oldal</b>
<b>V.1. Gyermek-és ifjúságvédelem</b> .....	<b>59. oldal</b>
<b>V.2. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelése</b> .....	<b>61. oldal</b>
<i>V.2.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése</i> .....	<i>61. oldal</i>
<i>V.2.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek fejlesztése, nevelése</i> .....	<i>61. oldal</i>
<i>V.2.1.2. Tebetséggondozás</i> .....	<i>62. oldal</i>
<i>V.2.2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése</i> .....	<i>63. oldal</i>
<b>V.3. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló tevékenységek</b> .....	<b>64. oldal</b>
<b>V.4. Az egyenlő bánásmód követelményeinek teljesítése</b> .....	<b>65. oldal</b>
<b>V.5. Szolgáltatások</b> .....	<b>66. oldal</b>
<b>VI. AZ ÓVODAI NEVELÉS DOKUMENTÁLÁSA</b> .....	<b>67. oldal</b>
<b>VII. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI</b> .....	<b>70. oldal</b>
<b>VIII. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK</b> .....	<b>75. oldal</b>
<b>IX. FELHASZNÁLT IRODALOM</b> .....	<b>76. oldal</b>
Pedagógiai Program Legitimációs Előlap.....	77. oldal
Legitimációs Záradék.....	78. oldal

## JOGSZABÁLYOK

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok
- 275/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- *Az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása projekt céljai*

## I. BEVEZETÉS

### **I. 1. Az óvoda helyzetelemzése**

#### *I. 1.1. A MATE Kaposvári Campus Gyakorló Óvoda adatai*

**Az óvoda neve:** MATE Kaposvári Campus Gyakorló Óvoda

**Az óvoda címe:** 7400 Kaposvár, Füredi út 76-78.

**Az óvoda fenntartója:** Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetemért Alapítvány

**Címe:** 2100 Gödöllő, Páter Károly utca 1.

**Óvodai csoportok száma:** 6 gyermekcsoport

**A nevelés nyelve:** magyar

Intézményünk Kaposvár város egyik nagy forgalmú, négysávós útja mellett található, mégis zöldövezeti környezetben. Az óvoda vonzáskörzete a szomszédos lakótelep és családi házas városrész.

Óvodánk a városból és a környező településekről is fogad gyermekeket. A hozzánk érkező gyermekek eltérő családi háttérrel rendelkeznek. Az intézmény 1950-től funkcionál óvodaként, 1999. augusztus 15-től pedig helyszíne az óvodapedagógus-hallgatók gyakorlati képzésének.

Az óvoda két alapvető funkciót lát el:

1. A köznevelési rendszer intézményeként az óvodáskorú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését biztosító, óvó-védő, szociális és személyiségfejlesztő funkciót.
2. A MATE gyakorló intézményeként elsősorban az óvodapedagógus-hallgatók gyakorlati munkára való felkészítését. A Neveléstudományi Intézet egyéb alapképzéseihez (tanító, gyógypedagógus, csecsemő és kisgyermeknevelő) pedig hospitálási lehetőséget biztosít.

Óvodánkban a helyi pedagógiai programban megfogalmazott nevelési célrendszer értelmében végezzük nevelő munkánkat. Gyermekeink egészséges fejlődéséhez biztosítjuk a programunkat szolgáló, tudatosan tervezett feltételrendszert. Tiszteletben tartjuk a gyermek mindenekfelett álló érdekét, többek között, hogy szabadon alkothasson, lehetőség szerint kísérletezhessen és kreativitását fejleszthesse az óvodai élete során. Bátorítjuk őket a szabad véleménynyilvánításra.

#### *I.1.2. Személyi feltételek*

Az intézmény minden dolgozója megfelelő szakképzettséggel rendelkezik és többen egyéb szakképesítést is szereztek. (pl. fejlesztő pedagógus, mentor).

Az óvoda nevelőtestülete színvonalas munkát végez, szakmai igényesség és nagyfokú gyermekközpontúság jellemzi a pedagógusokat. Az intézmény erős és jól működő hagyományrendszerre építi pedagógiai programját és változatos tevékenységeit.

A Neveléstudományi Intézet hallgatóinak gyakorlati képzése során, annak színvonalas

teljesítése érdekében az egyetemi oktatók és a vezetőpedagógusok között hatékony munkakapcsolat és szakmai párbeszéd zajlik.

Nevelőtestületünk létszáma: 13 fő.

- 1 fő intézményvezető
- 12 fő óvodapedagógus

A nevelőtestület szakvizsgás és szakpedagógiai képzettségi mutatói:

Mentor	1 fő
Közoktatásvezető	4 fő
Vezető óvodapedagógus	1 fő
Fejlesztő-differenciáló szakpedagógus	1 fő
TSMT terapeuta	1 fő

Óvodánkban összesen 28 fő dolgozik.

Óvodapedagógus	13 fő
Pedagógiai asszisztens	3 fő
Szakképzett dajka	6 fő
Gazdasági ügyintéző	1 fő
Konyhai dolgozó	3 fő
Udvaros, karbantartó	1 fő
Takarító (Nonprofit Kft-n keresztül)	1 fő

A Pedagógiai Szakszolgálaton keresztül biztosított a gyermekek logopédiai ellátása, a gyógytestnevelés, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése.

A pedagógiai munka és a hallgatói képzés zavartalan ellátása érdekében célunk a stabil dolgozói közösség erősítése és a humán erőforrás fejlesztése.

A nevelői munkát közvetlenül segítik a szakképzett dajkák minden csoportban, és óvodai szinten három pedagógiai asszisztens. Tevékenységük közvetlen irányítói az óvodapedagógusok, akikkel szoros együttműködésben végzik gondozási – nevelési feladataikat.

Személyiségükkel, munkavégzésükkel kapcsolatban fontosnak tartjuk, hogy:

- feltétel nélkül fogadják el és szeressék a gyermekeket,
- feladatkorukat az óvodapedagógus kérésének megfelelően, önállóan legyenek képesek ellátni,
- beszédük tiszta, jól érthető legyen,
- személyiségüket pozitív érzelmi megnyilvánulás jellemezze,
- a pedagógusjelöltek tevékenységét is segítsék.

### *I. 1.3. Tárgyi feltételek*

Óvodánkban két különálló épülete van. Az alsó épületben kettő tágas csoportszoba található. A hozzájuk tartozó szociális helyiségek szolgálják a gyermeki szükségletek kielégítését. Ebben a részben kap helyet a HACCP előírásainak megfelelően működő, önálló főzőkonyhánk, a felnőtt étkező a hozzá tartozó raktárakkal, szociális helyiségekkel és gazdasági irodával.

Olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességei optimálisan fejlődhessenek. A felső épületben négy gyermekcsoport ideális méretű, világos csoportsobákban működik, a hozzá tartozó, önálló használatú szociális helyiségekkel.

Fenntartónk 2020-ban minisztériumi segítséggel megvásárolta az óvoda közvetlen szomszédságában található ingatlant. Az új épületben tornaszobát és a hallgatók csoportos konzultációinak kulturált megvalósítására szolgáló helyiségeket alakítottunk ki. Mintegy 20 éve fennálló problémát sikerült így orvosolni. Az ingatlanon kialakításra került egy élményporta 250m<sup>2</sup> alapterületű kerttel, amelyben csoportonként két magas ágyásban kertészkedhetnek a gyerekek. Kisállatok tartására alkalmas ketreceket telepítettünk, ahol nyulak és tyúkok gondozásában vehetnek részt óvodásaink. Célunk egy ökológiai aspektusú, állatassisztált élménypedagógiai központ kialakítása.

A kötelező minimális eszközeink és felszereléseink a funkcióink ellátása szempontjából megfelelőek. A nevelőmunkához szükséges legfontosabb eszközök rendelkezésre állnak. A program megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételek adottak, karbantartásuk, bővítésük elengedhetetlen.

Az infrastrukturális fejlesztés anyagi háttérének megteremtése érdekében folyamatosan keressük a pályázati lehetőségeket.

Meglévő csoportsobáink esztétikusak, játék - és fejlesztő eszközökkel megfelelően felszereltek, többnyire természetes anyagból készült kiegészítők teszik széppé. Kreatív lehetőséget nyújtanak óvodásaink részére a szabad játékhoz.

Udvarunkon nagy zöld területek, „szánkózó” domb, műfüves, gumitéglás pálya és árnyékot adó fák biztosítják a gyermekek jó közérzetét. Természetes anyagokból készült, esztétikus udvari játékaink sokoldalú mozgáslehetőséget teremtenek a gyermekek számára. A feltételrendszer fokozatos bővítésére, az új lehetőségek felfedezésére folyamatosan keressük a megoldást.

Óvodánkban 1991 óta működik a „Gyermekvilág” Alapítvány. Az óvodai nevelés - fejlesztés keretein belül gyermekeink személyiségének fejlődését, ismereteik bővítését szolgálja. Alapítványunk folyamatosan támogatja a tanulást segítő eszközök beszerzését, a tárgyi feltételek javítását.

## I.2. Pedagógiai filozófiánk

### *Filozófiánk:*

- Munkánk a gyermeki személyiség önmagához viszonyított teljes kibontakoztatását segíti, a gyermeki jogok és alapvető szabadságuk maximális tiszteletben tartásával.
- Óvodai nevelésünk teljes időtartamában érvényre juttatjuk a differenciált bánásmód pedagógiai elvének érvényesülését, a felzárkóztatást, és tehetséggondozást.
- Valljuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben óvodánk kiegészítő szerepet játszik, biztosítva a gyermekek harmonikus együttnevelését.
- Óvodapedagógusaink élnek módszertani szabadságukkal, szem előtt tartják a gyermek mindenek felett álló érdekét, és modellként szakmai, emberi, pedagógiai mintát adnak az óvodapedagógus hallgatóknak.
- Óvodánk tovább halad az integráló/inkluzív nevelés útján, melynek hosszú múltja van intézményünkben. Tiszteletben tartja a nemzetiséghez való hovatartozást és segíti a migráns gyermekek társadalmi integrálását.
- Valljuk, hogy a gyermek-pedagógus kapcsolatrendszerében dől el a nevelési folyamat sikere. A nevelő munka középpontjában a gyermek áll.
- Nyugodt, szeretetteljes, gondoskodó, biztonságos légkört teremtve, a gyermeki szabad játék elsőlegességét hangsúlyozzuk.
- A gyermekek érdekének védelmében alakítjuk óvodánk életét, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete, a gyermekek és szülők tisztelete, egymás értékeinek megbecsülése párosul.
- Óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességeinek erősítését.

### *Alapelvünk, hogy*

- minden gyermek egyedi, így nevelésüket és fejlesztésüket az egyénenként változó testi és lelki szükségleteikhez kell igazítanunk,
- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
- nevelésünk segíti a személyiség fejlődését, az egyéni készségek és képességek kibontakoztatását,
- az általunk alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek fejlettségi szintjéhez, személyiségének sajátosságaihoz igazodnak.



*Az óvodapedagógus személyével kapcsolatos elvárásaink:*

- munkáját a törvényi előírásoknak megfelelően, magas fokú szakmai tudatossággal és hitelességgel végezze
- személyiségét humanizmus, optimizmus, kiegyensúlyozott döntésképeség jellemezze
- nyújtson mintát a gyerekek, a szülők és a pedagógus jelöltek számára kommunikációjában és tevékenységében egyaránt,
- legyen igénye az önképzésre, folyamatosan újítsa szakmai tudását,
- pedagógusi és vezetőpedagógusi munkájában egyaránt érvényesüljön pozitív emberi-szakmai értékrendje,
- munkavégzésében és a partnerekkel való együttműködésében egyaránt jelenjen meg a kivárás, tolerancia, tapintat és az empátia,
- szülőkkel való kapcsolat alakításában legyen kezdeményező, folyamatosan keresse a megújulás lehetőségét és alkalmazza az együttgondolkodás változatos módszereit, módjait.

### **I.3. A gyermekcsoportok szervezése óvodánkban**

Óvodánkban minden csoport heterogén szervezésű. A gyermekcsoportok kialakításánál az óvoda vezetője figyelembe veszi a szülők igényeit, a csoportlétszámot, a nemek arányát, valamint a gyermekek életkorát.



## II. ÓVODAI ÉLETÜNK

### II.1. Óvodaképünk

#### II.1.1. *Az óvoda működésével kapcsolatos általános alapelvek*

- Az óvoda működése során épít az állami irányítás szabályozóira (2011.évi CXC törvény a köznevelésről, gyermekvédelmi törvény, ONAP) és figyelembe veszi az óvodahasználók elvárásait és igényeit.
- A komprehenzivitás jegyében történik a gyermekek felvétele, az óvodai férőhelyek függvényében a jelentkezőket mindenféle megkülönböztetés nélkül fogadjuk.
- A tárgyi feltételek minőségi és optimális biztosítása érdekében alapítványi, illetve pályázati lehetőségeket is kihasználunk a rendelkezésre álló erőforrások mellett.
- A folyamatos szakmai megújulás érdekében valósítjuk meg a szervezett továbbképzések, a belső fejlesztés és önképzések folyamatát, (szakirányú továbbképzés, szakmai viták, hospitálások, szakirodalom olvasása).
- A kettős funkcióból adódó feladatok miatt fontosnak tartjuk a stabil nevelői állomány kialakítását, a fluktuáció csökkentését, a csoportban dolgozó felnőttek közötti harmonikus együttműködés erősítését.
- A családdal való együttnevelés kapcsán tisztázzuk kompetenciáinkat. Kiemeljük a család szerepének elsődlegességét és az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepét.
- Az óvoda segíti a Neveléstudományi Intézetet feladatai teljesítésében, a gyakorlati problémák ismeretében jelzi az elméleti képzés módosításának szükségességét, javaslatot tesz megoldásukra.
- Az óvodapedagógus rendszeres szakmai kapcsolatot ápol az egyetemi oktatókkal a szakmai megújulás érdekében, a felsőoktatás fejlődési tendenciáit figyelemmel kíséri.
- A gyermekek neveléséhez kapcsolódó pedagógiai alapelvek teljesüléséhez a kompetenciaalapú óvodai nevelés szemléletét fontosnak tartjuk.
- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete biztosítja az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés övezi, melyet az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú attitűddel valósít meg.
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermeki személyiség fejlődését, egyéni képességeinek kibontakozását.
- Óvodai nevelésünk során a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek megfelelő, személyre szabott fejlesztés alkalmazását, megvalósítását tartjuk szem előtt.

*Az alapelvek megvalósítása érdekében, programunk gondoskodik:*

- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- a testi, szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű, az életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő tevékenységről, az egyéni szükségletek kielégítéséről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékra, hangsúlyosan a szabad játékra,
- a játékon keresztül az iskola megkezdéséhez szükséges képességek fejlesztéséről,
- a módszerek változatos alkalmazásával a tanuláshoz való pozitív érzelmi viszony megalapozásáról,
- a gyermekek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről,
- a családdal együtt - a családi nevelés kiegészítőjeként - a gyermeki személyiség sokirányú fejlődéséről, fejlesztéséről,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek differenciált fejlesztéséhez szükséges feltételek biztosításáról.

*II. 1.2. Az óvodapedagógus hallgatók képzésével kapcsolatos alapelvek*

- A Neveléstudományi Intézet óvodapedagógiai szakjának szakfelelősével és a képzésvezetővel folyamatosan egyeztetjük feladatainkat, mindkét fél igényeinek és lehetőségeinek tiszteletben tartásával.
- A hallgatók a gyakorlat megkezdésekor tájékozódnak az óvoda működését meghatározó dokumentumokról, azok betartása részükről is követelmény.
- A vezetőpedagógus és a hallgató kapcsolattartása az őszinte, harmonikus együttműködésen alapszik.
- A hallgatói esélyegyenlőség érdekében szem előtt tartjuk a differenciált segítségnyújtás megvalósítását.
- Az óvodapedagógia hagyományos értékeit és megújulási törekvéseit felhasználva, biztosítjuk a módszertani szabadság érvényesülését, az óvodapedagógusok és a hallgatók számára egyaránt.
- Biztosítjuk, hogy a hallgatók az elméletben szerzett ismereteiket gyakorolhassák.
- A hallgatók gyakorlati munkavégzése során építünk önállóságukra, tiszteletben tartjuk személyiségüket, ehhez kapcsolódó jogaikat.
- A gyakorlat folyamatában fontosnak tartjuk a pedagógus pályához való pozitív érzelmi viszony megalapozását.

- A közösen megfogalmazott célok elérése érdekében a vezetőpedagógusok folyamatosan tájékozódnak az elméleti kurzusokról, az egyetem által készített gyakorlati útmutatókról, a képzési követelményekben megfogalmazott feladatokról, melyeket a munkavégzésükben hasznosítanak.
- Az óvoda dolgozói modellértékű munkavégzésükkel mintát nyújtanak a gyermekek, szülők és az óvodapedagógus hallgatók számára.

### *II.1.3. A hallgatóval szembeni elvárásaink pedagógiai programunk eredményes megvalósítása érdekében*

- A gyakorlatra felkészülten, a hivatás iránti alázattal, az óvoda értékeit elfogadva, pontosan, esztétikus külsővel érkezzen;
- Empatikus magatartásával tisztelje a gyermeket, szülőket, az óvodában dolgozó felnőtteket, valamint hallgató társait;
- Az elmélet során megszerzett tudásával, pozitív, szeretetteljes attitűdjével, aktív, tevékeny részvételével segítse a gyermekek fejlődését;
- Az óvodában töltött gyakorlati időt önmaga fejlődése és a gyermekek fejlesztése érdekében hatékonyan töltsse;
- Az óvoda dolgozóival és az óvodát látogatókkal szemben (szülők, gyermekek) viselkedését, kommunikációját a mások elfogadása, tisztelete jellemezze;
- Ruházata legyen helyzetnek megfelelő, praktikus, egyszerű és esztétikus;
- Törekedjen az óvoda rendjének, tisztaságának, értékeinek megőrzésére, az esztétikus környezet alakítására.

## **II.2. Gyermekképünk**

*Óvodai nevelésünk középpontjában a gyermek áll, aki szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben egyedi személyiség és szociális lény egyben.*

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően törekszik minden gyermek számára az egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelés biztosítására, meglévő hátrányaik csökkentésére, és kerüli az előítéletek kibontakozását.

Elfogadjuk és valljuk, hogy minden gyermek hordoz magában értékeket:

- az egyéni fejlődését elősegítő - individuális értéket,
- a szűkebb és tágabb környezet, az emberi közösség fejlődését segítő, közösség-alkító értéket.

Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez. Pedagógiai programunk részeként, egészségfejlesztési program keretében a gyermekeinket személyiségük sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva, felkészítjük az eredményes további tanulmányokra.

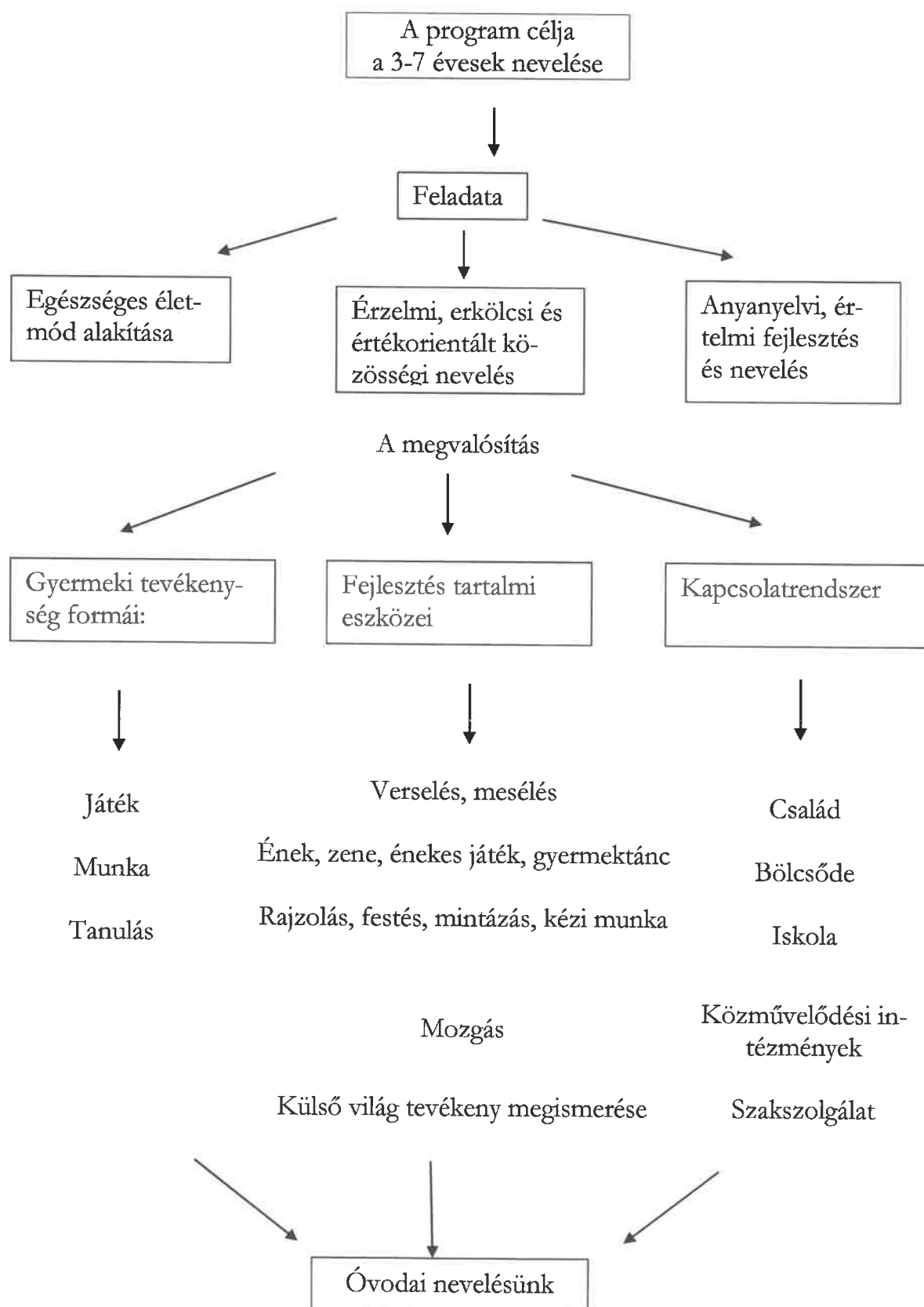
*Úgy kívánjuk a gyerekeket nevelni, hogy:*

- szívesen járjanak óvodánkba, biztonságban, jól érezzék magukat,
- testileg, lelkileg egészségesek maradjanak
- érzelmekben gazdagodjanak,
- váljanak képessé érzelmeik adekvát kifejezésére, mások érzelmeinek felismerésére
- legyenek toleránsak, együttérzők, segítők,
- probléma érzékenyek és kreatívak,
- önállóságra törekvők és mások érdekeit elfogadók,
- legyenek képesek kifejezni saját szükségleteiket,
- alapozódjon meg a világra való nyitottságuk, érdeklődésük,
- szeressék környezetüket, tiszteljék szüleiket, társaikat, a felnőtteket,
- kötődjenek a szűkebb és tágabb környezethez (család, óvoda, város, táj), annak hagyományaihoz,
- a hagyományok iránt legyenek fogékonyak, az identitástudat elemi szintjén álljanak,
- óvják a természetet.

### **II.3. Óvodai nevelésünk célja, hogy:**

- az óvodáskorú gyermekek személyisége sokoldalúan fejlődjön az óvodapedagógusok fejlesztő tevékenységének hatására, az alapvető emberi szükségletek és emberi jogok tiszteletben tartására alapozva;
- testi-lelki-szociális jólét biztosításával az óvodai mindennapokban érvényesüljön a gyermek mindenekfelett álló érdeke;
- az óvodáskor végére – az óvodai és családi neveléssel közösen – a gyermekek rendelkezzenek az iskolai élet sikeres megkezdéséhez szükséges kompetenciákkal;
- érvényesüljön az egészségtudatos, preventív szemlélet;
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek képességei a számukra szükséges bánásmód mellett önmagukhoz mértén pozitívan, kimutathatóan fejlődjenek;
- kialakuljon a gyermekek környezettudatos szemlélete és magatartásukban tetten érhető legyen a kialakított szokások és szabályok betartása annak tudatában, hogy minden emberi cselekedet nyomot hagy a természetben;
- érvényesüljön a mindennapokban a kulturális sokféleség tudatos tiszteletben tartása, erősödjön a gyermekek önazonossága;
- fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetük és hazánk iránt;
- a tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlesztési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük.

## Óvodai nevelésünk rendszerábrája



## II.4. Óvodai nevelésünk általános feladatai:

- *az egészséges életmód alakítása,*
- *az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés,*
- *az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés.*

### II.4.1. Egészséges életmódra nevelés

*Célunk az egészséges életmód kialakítása során, hogy*

- az óvodáskor végére alapozódjanak meg a gyermekben az egészséges életvitelhez szükséges készségek, jártasságok, szokások,
- váljon természetes igényükké a testápolás, az egészséges életmód, betegségmegelőzés és lelki egészségvédelem szokása.

*Feladataink ennek érdekében:*

- a gyermekek gondozása, testi – lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- higiéniai szokások, szabályok kialakítása és erősítése, az intimitás tiszteletben tartásával,
- az egészséges életmód alakításában az óvoda és a család szokásainak összehangolása,
- a gyermekek egészségének védelme,
- a fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- az egészséget védő környezet formálása a családok bevonásával,
- az egészséges életmódra neveléssel kapcsolatos városi rendezvényeken, programokon való részvétel,
- a nyár elején megszervezett „Erdei ovi” alkalmával óvodásaink számára a városi életviteltől eltérő élmények, tapasztalatok biztosítása,
- a kulturált étkezés szokásainak kialakítása,
- a korszerű táplálkozás szokásainak megalapozása, szemléletformálás
- a gyermekek szabad tevékenységeinek védelme (játéktevékenység, levegőzés, stb.),
- a prevenció komplex feladatainak hangsúlyozása, szakemberek bevonásával (orvos, védőnő),
- az egyéni képességek és a fokozatosság elvének figyelembevételével a folyamatosság, rendszeresség biztosítása a napirendben
- nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban,
- a gyermek szükségleteinek kielégítése a nap egészében.

*A fejlődés várható jellemzői óvodás kor végére*

- Szükségleteit képes önállóan kielégíteni és késleltetni;
- A tisztálkodási eszközöket önállóan képes használni, ill. kezelni;
- Önállóan öltözködik, vetkőzik, ruházatáról gondoskodik;

- Meg tudja ítélni, hogy miből mennyit kér;
- Szívesen fogyaszt egészséges ételeket, sok ízt ismer;
- Az étkezés kulturált szokásait természetes módon alkalmazza;
- Nem szemetel, igényévé vált a tisztaság, ápoltság és rendezettség;
- Ismeri a szelektív hulladékgyűjtés ok-okozati összefüggését;
- Szeret a szabadban mozogni évszaktól függetlenül, életkorának megfelelő edzettsége;
- Ismeri és betartja a balesetvédelmi szabályokat;
- Vigyáz saját és mások testi épségére.

#### ***2.4.1.1. Egészségfejlesztési és Környezeti Nevelési Program***

Az Egészségfejlesztési és Környezeti Nevelési Programunk az alábbi jogszabályok felhasználásával készült:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény

#### *Bevezetés*

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését.

A fejlesztés megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme tanítható, fejleszthető.

Óvodáskorban az egészségre nevelés kihat az élet további szakaszaira is és nagy jelentősége van abban, hogy az óvodáskorú gyermek hogyan fejlődik tovább.

A program elkészítésének célja az, hogy, a helyi adottságokhoz, és az óvodák használói köréhez igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, valamint felelősséget vállaljunk.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk

- egészségfejlesztés és
- megelőzés (prevenció),



melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

Az intézményre nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a gyermekek egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével az intézmény segíti azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek egészségét szolgálják. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésre és a harmonikus élet értékévé váló tiszteletére is nevel. Az óvodapedagógusok felkészítik a gyerekeket arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani.

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természetkörnyezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életéről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti -, környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyerekeket, és programunkkal a szülők környezet-és egészségügyi magatartását is fejleszteni kívánjuk.

#### *Az egészség meghatározása*

1948-as megalakulásakor a World Health Organization (WHO) az egészséget a következőképpen definiálta: „Az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota, és nem csupán a betegség vagy fogyatékosság hiánya”. Az egészségképet alapvetően az orvostudomány fejlettsége, a lakosság átlagos egészségi állapota, valamint a társadalmi minták határozzák meg. Az egészség megszerzése, fenntartása és fejlesztése az egyed, illetve a közösség egész életén át tartó, az élethez, a sikeres önmegvalósításhoz és a társkapcsolatokhoz szükséges feladatát képezi. Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás elérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik, ha kell, korrigálják. Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése, az életre, a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül, amely feltételezi a személyiség (testi, érzelmi, értelmi, akarati és társkapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá attitűddé alakítja az egészségvédő magatartást.

Az egészség:

- biológiai egészség: a szervezetünk megfelelő működése
- lelki egészség: személyes világnézetünk, magatartási alapelveink
- mentális egészség: a tiszta és következetes gondolkodásra való képesség

### ***Az egészségfejlesztés célja***

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. §-a határozza meg, mely szerint:

(1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési- oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

### ***Az óvodai egészségnevelés általános feladata***

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) a nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek

- az egészséges táplálkozásra,
- a mindennapos testnevelésre, testmozgásra,
- a testi és lelki egészség fejlesztésére, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzésére,
- a bántalmazás és erőszak megelőzésére,
- a baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra,
- a személyi higiéné területére terjednek ki.

### ***A MATE Kaposvári Campus Gyakorló Óvoda egészségfejlesztéssel és környezeti neveléssel kapcsolatos célja, feladata:***

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme.
- Környezettudatos magatartásformák kialakítása.
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása.
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.
- A szabadidő hasznos eltöltése.
- Testi-lelki egészségvédelem a gyermekek és dolgozók körében.
- Helyes napirend és életrend kialakítása.

A gyermekek egészséges életmódra nevelése és környezettudatos magatartásuk megalapozása, saját egészségükhöz és a természeti környezethez való pozitív viszony alakítása kiemelt feladatunk. Az egészségvédő, egészségfejlesztő nevelést minden gyermekkel kapcsolatosan egyedi jellegűnek tekintjük.

Pedagógiai gyakorlatunk része a gyermekek testi-lelki egészségének megóvása és fejlesztése, valamint a szülők körében annak tudatosítása, hogy az egészség kiemelten fontos érték.

#### *Az egészségnevelés és környezeti nevelés elvei:*

A gyermekek egészséges életmódra nevelése és környezettudatos magatartásuk megalapozása, saját egészségükhöz és a természeti környezethez való pozitív viszony alakítása kiemelt feladatunk. Az egészségvédő, egészségfejlesztő nevelést minden gyermekkel kapcsolatosan egyedi jellegűnek tekintjük. Fontos alapelvünk, hogy az intézmény minden dolgozója arra törekedjen, hogy egészséges környezet vegye körül a gyermekeket, felnőtteket egyaránt.

Pedagógiai gyakorlatunk része a gyermekek testi-lelki egészségének megóvása és fejlesztése. Tegyük képessé a gyerekeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket képesek legyenek összekapcsolni az életben tapasztalt dolgokkal, és megoldást találjanak a problémákra. Ebben a folyamatban a gyermekeket körülvevő felnőttek, a szülő, az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens, a dajka példája elengedhetetlen.

Környezetünk megismerésének és óvásának igényét, intézményünk hagyományait tudatosan alakítjuk a gyermekekben a fejlődést elősegítő tartalmakon keresztül és a rendszeres környezetvédelmi tevékenykedtetés során is. A környezettudatos viselkedés kialakítása, a környező világról szerzett tapasztalatok feldolgozása kiemelt pedagógiai feladatunk.

A nevelő testület elfogadja, és magáénak vallja az egészséges életvitelre és környezetbarát gondolkodásra nevelés alapelveit. Az óvodapedagógus feladata, hogy segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában. A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével lehet elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne.

#### *Természet és társadalom harmóniájának elve*

Alapozzuk meg gyermekeinkben a természet, az épített és társadalmi környezet - benne az ember harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszert (értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg, esztétikailag), mely által felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással működnek közre a szülőföld, a lakóhely, az intézmény esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében.

### *Fenntarthatóság elve*

Alakítsuk ki gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket.

Az ökológiai szemléletmód alakítása kiterjed a környezettel való együttélésre neveléssel, amely magában foglalja a környezet tényleges védelmét, beleértve a természetes és mesterséges környezetet is. Olyan szokásokat, és viselkedésformákat alapozunk, illetve azon képességek tudatos fejlesztésén munkálkodunk, amelyek szükségesek a környezettel való harmonikus együttélés, a helyes értékrendszer és a környezettudatos életvitel kialakításához. Nevelésünk célja a környezetünket érintő egyéni felelősség megalapozása, tudatosítása.

### *Testi- lelki egészség elve*

Az intézmény minden dolgozója törekedjen a komplex testi- lelki- szociális értékek védelmére, az ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakítására. Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték, tenni kell érte. Értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát. Alakuljon ki gyermekeinkben az egészséges életmód utáni igény.

### *Társas készségek fejlesztésének elve (tolerancia és segítő életmód)*

Ismertessük meg gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával. Alakuljanak ki gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek.

### *Komplexitás elve*

A környezeti és egészségnevelés kapcsán a különböző ismeretek anyagát komplexen, játékba és játékos tevékenységekbe integrálva harmonizáló pedagógiai módszerek alkalmazásával adjuk át a gyermekeknek.

### ***Egészséges életmódra nevelés***

Az egészségmegőrzésre irányuló gondozás, a személyi és környezeti higiéniát, valamint a lelki gondozást is jelenti. Az egészséges életmódra nevelés során a családokkal együttműködést alakítunk ki.

### *A gondozás és egészséges életmódra nevelés célja*

A gyermek szervezetének védelme, a gyermek gondozása, a család életformájának alakítása, életmódbeli szokások kialakítása, felvilágosító munka az egészségre káros szenvedélyekről, a test és lélek harmonikus fejlődésének biztosítása, a testi képességek ki-

bontakoztatása, a testi szükségletek kielégítése, higiéniai szokások kialakítása, a mozgáskészség fejlesztése, mindezek a szülőkkel együttműködve.

#### *Feladataink az egészséges életmód kialakításában*

Óvodánkban a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, a gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével és az ezen alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmódot. Az életmód, a helyes életritmus, a jól szervezett napirend biztosítja a gyermekek egészséges fejlődését. A szokás és szabályrendszerbe beépített tevékenységek visszahatnak az életkori folyamatokra, a tevékenységek időtartama igazodik az életkori sajátosságokhoz.

#### *Az egészséges életmód alakításának területei*

##### *a, Gondozás*

A gyermekek más-más közösségekből kerülnek intézményünkbe, ezért eltérő a szokásrendszerük. Elsődleges feladatunk, az egységes szokás- és szabályrendszer kialakítása az egyéni eltérések figyelembevételével.

Célunk az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegség megelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igényé fejlesztése. A gyermek testi és lelki egészségének védelme, megőrzése, a gyermek testi komfortérzetének kialakítása. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges óvodapedagógus – gyermek, dajka – gyermek kapcsolatot feltételez.

##### *b, Az egészséges környezet biztosítása*

Az intézményi környezet kialakításánál (csoportszobák, fejlesztő szoba, tornaszoba, udvar) arra törekedtünk, hogy biztosítsuk az egészséges életmódra nevelés céljainak eléréséhez szükséges tárgyi feltételeket. A környezeti feltételek a gondozás hatékonyságát is segítik. A tárgyi környezetet úgy alakítottuk ki, hogy a gyermekek számára könnyen áttekinthető, biztonságos legyen és segítse, motiválja őket a tevékenységek pontos végrehajtására.

##### *c, Személyi higiénia fejlesztése*

A személyi higiénia fejlesztése magában foglalja a testi szükségletek kielégítését, a testi gondozást és a test épségének védelmét. Az alapvető személyi higiénia kialakítása a gyermekekben, a példamutatással kezdődik. Minden óvodában dolgozó munkavállalótól elvárjuk a tiszta és ápoltság megjelenését. Mivel a felnőtt minta a tanulási folyamatok alappillére, ezért nagyon fontos a minták közvetítése.

#### *d, Környezeti higiénia fejlesztése*

A kiemelt feladatunk, hogy olyan környezetet teremtsünk óvodánkban, ahol egészséges színtereket tudunk biztosítani a gyermekek számára. A csoportszobák és az egyéb helyiségek, az óvodai udvar és a kert egyaránt azt a célt kell, hogy szolgálják, hogy a környezeti higiénia igény kialakulhasson a gyermekekben. Feladatunk, hogy pozitív viszonyt alakítsunk ki a környezetünkkel, észrevetessük az azzal kapcsolatos tennivalókat, és olyan attitűdöket formáljunk, melyek a környezetvédő magatartást célozzák. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatunk. A lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk. A gyerekek környezetében lévő, és a gyerekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók. Az eszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük. A helyiségekben biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét. Gondoskodunk a helyiségek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról. Mindennapos a takarítás, portalanítás és porszívózás. Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk. Az óvoda udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a füves részek gondozását. Udvari eszközeink az elvárt előírásoknak megfelelőek, a játszótéri elemek rendszeres felülvizsgálatáról gondoskodunk. Az udvari homokozót időközönként felújítjuk, a homokot szükség szerint cseréljük.

#### *Eszközsükséglet:*

Tisztálkodásnál, testápolásnál:

- jellel ellátott törölközőtartó, megfelelő magasságba helyezve
- tükör
- jellel ellátott fogmosó poharak, fogkefék
- folyékony szappan adagolók

Étkezésnél:

- gyermek méretű étkészlet és evőeszközök
- kancsó

Pihenésnél:

- saját jellel ellátott ágynemű
- gyermek méretű ágyak

Betegségek megelőzésénél:

- külön jellel ellátott törölköző, ágynemű, fogmosó készlet
- a gyermek méretéhez illő, szükségleteinek megfelelő bútorzat
- szellőztetés, légtér fertőtlenítés

*e, Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása*

Óvodánkban a HACCP előírásainak megfelelően működő önálló főzőkonyha biztosítja a gyermekek és dolgozók étkeztetését. A különleges étrendet igénylő gyermekek (tejérzékeny, lisztérzékeny, stb.) számára a kórház szolgáltatja a megfelelő diétás ételeket. Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást. Naponta tejterméket, zöldséget vagy gyümölcsöt, illetve gabonaalapú élelmiszereket biztosítunk a gyermekek számára. Kerüljük a magas só, telítetlen zsír és cukor tartalmú ételeket, italokat. Az egészséges táplálkozás jó szokásait játékon (pl. babakonyhai szerepjátékok, piacos játék vendéglős stb.) keresztül is közvetítjük a gyermekek felé. A napi tevékenység alkalmat teremt arra, hogy maguk is aktívan részt vegyenek az ételek elkészítésében (pl. gyümölcs – vagy zöldségsaláta).

A gyermekekkel közösen végzett előkészületek során biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit. A szükséges eszközök (tányérok, evőeszközök, poharak, terítő, szalvéta) megfelelő méretben és mennyiségben elérhető helyen, biztonságosan tárolva állnak rendelkezésre. A feltálat ételek elnevezését megtanítjuk a gyerekeknek, egy-egy ismeretlen étel bevezetésénél megkóstoltatjuk. Nem erőltetjük, de igyekszünk megszerettetni az új ízeket. Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal. A saját kertben termesztett zöldségek és gyümölcsök motiválóan hatnak a kóstolási kedvre.

*f, A betegségek megelőzésére nevelés*

Az orvosokkal, védőnőkkel együttműködve, elsődleges feladatunk az, hogy elérjük, hogy beteg, fertőzés átadására képes gyermek az óvodát ne látogassa. A szülő az óvónők jelzésére illetve betegség esetén vigye orvoshoz gyermekét. A gyermek az óvodába járását újra, csak orvosi igazolás ellenében kezdheti meg, a többi gyermek felülfertőződésének megelőzése érdekében. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása. Az egészségvédő szokások kialakításával feladatunk ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlása. Az óvodába kijáró védőnői szolgálattal rendszeres kapcsolatot tartunk fent, ha a helyzet indokolja, akkor akár több szűrést is beiktatunk. Az egyéni tisztálkodási esz-

közök, illetve a kilincsek és gyakran érintett tárgyak rendszeres tisztántartását, fertőtlenítését a dajkák látják el. A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra.

#### *g, Napi rendszeres testmozgás, testedzés*

Napjainkban a mindennapi mozgás feladata felértékelődött, hiszen a technika gyors fejlődésével egyre több a mozgásszegény életmódot folytató gyermek. A mozgásszegény életmód hosszú távon csökkenti a szellemi képességet is, elhízás is gyakori velejárója a helytelen életmódnak. Ennek megakadályozása, és a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése érdekében óvodánk biztosítja a mindennapos mozgást. A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életben elsődleges feladat. A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolataik is kiszélesednek. A mindennapos mozgás elősegíti a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődését, a mozgáskultúra megalapozásával, a motoros készségek fejlesztésével. A mindennapokban 10 perces frissítő mozgásokat szervezünk a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően, játékos formában, amennyiben lehetséges a szabadban. A családokat segítjük abban, hogy a gyermekek számára helyben is biztosítsunk mozgási lehetőséget (pl. ovi-foci gyermektorna, úszás, korcsolya, néptánc).

#### *Testmozgáshoz, testedzéshez köthető feladataink:*

- hideghez, meleghez szoktatás
- fokozatos terhelés
- a szabadban tartózkodás igényének kialakítása
- a testedzés (mindennapos tornák, mozgás tevékenységek) szokássá alakítása
- mozgásigény kielégítése
- mozgáskedv megőrzése
- kondicionálás
- délutáni mozgásos programok fakultatív felajánlásával a nagyobb mozgásigényű
- gyermekek mozgásának kielégítése
- réteges öltözködés fontosságának tanítása a mozgás során

A mozgás tervezésénél, szervezésénél az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük, alkalmazzuk a fokozatosság elvét. A balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására kiemelt gondot fordítunk. (Elegendő, átlátható helyszín, biztonságos eszközök, jó szellőztetés, tiszta padló.) A megelőző preventív jellegű feladatokat és tornagyakorlatokat az óvodapedagógusok beépítik a napi mindennapos testnevelésbe.

A szülőket változatos programok keretében vonjuk be azokba a rendezvényekbe, melyek az egészségfejlesztést szolgálják.



*b, Balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás*

A 20/2012. (VIII.31.) rendelet 168. §-a rögzíti, hogy a nevelési-oktatási intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek, tanulók felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira.

Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire. Gyermekbalesetnek minősül minden olyan baleset, ami akkor történik, amikor a gyermek az óvoda felügyelete alatt áll. A gyermek testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről történő gondoskodás az óvodába történő belépéstől annak jogszerű elhagyásáig terjed, valamint az óvodán kívül tartott programok ideje alatt. Feladatunk egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, ellenőrzés, folyamatos korrekció, továbbá, hogy olyan környezetet teremtsünk, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására. Az óvoda minden dolgozójának alapvető feladatai közé tartozik, hogy a gyermekek részére az egészségük és testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, valamint ha észleli, hogy baleset veszélye fennáll vagy azt, hogy a gyermek balesetet szenvedett a szükséges intézkedéseket megtegye.

Minden dolgozónak ismernie kell, és be kell tartania az óvoda munka és tűzvédelmi szabályzatát valamint a tűzriadó tervet. Az óvónők és dajkák az óvodai élet egésze alatt kötelesek a rájuk bízott gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérni a rendet megtartani és a baleset-megelőzési szabályokat a gyermekekkel betartatni. Nevelési év elején az óvónők ismertetik a gyermekekkel az egészségük testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat, felhívják az óvodán kívüli és belüli tevékenységekkel együtt járó veszélyforrásokra figyelmüket, elmondják az elvárható magatartásformákat. Az óvó-védő szabályokat és megbeszélésük időpontját a csoportnaplóban rögzíteni kell.

Az óvodapedagógusok bemutatják csoportba járó gyermekeiknek a játék és taneszközök, valamint a tevékenységek során használt egyéb eszközök biztonságos használatát. Ezen eszközök használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik (olló, tű, kés, villa, stb.). A közlekedés szabályait séták során a valós környezetben, valamint szituációs- és szabályjátékok során sajátítják el a gyermekek. Hasonló pedagógiai tudatossággal, szituációs játékok kezdeményezésével ismerik meg a háztartásokban található háztartási gépek használatára vonatkozó szabályokat. Minden óvodapedagógus egész évben a saját csoportjában minden olyan tevékenység előtt, mely veszélyt hordozhat,

felhívja a figyelmet a betartandó szabályokra a veszély forrásaira. A megelőzéssel, magyarázattal, preventív magatartással a gyermekbalesetek könnyebben megelőzhetőek.

Az előírt szabályozók betartásával gondoskodunk az intézményben használatos vegyszerek zárható helyiségben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról.

Óvodánkban képzett elsősegélynyújtó személy dolgozik, és biztosított az intézmény elsősegélynyújtó alapfelszerelés.

Az óvoda vezetője az egészséges és biztonságos munkavégzés tárgyi feltételeit munkavédelmi szemlék keretében rendszeresen ellenőrzi.

Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell. Ha a baleset bekövetkezett, azt nyilvántartjuk, a KIR-ben rögzítjük. A nyolc napon túl gyógyuló sérüléssel járó tanuló- és gyermekbaleseteket haladéktalanul ki kell vizsgálni, melyben lehetővé kell tenni a szülői munkaközösség részvételét. Az intézménynek meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a hasonló balesetek megelőzésére.

Elsősegélynyújtás: Az óvodai elsősegélynyújtás legfontosabb eleme a balesetek megelőzése. Fontos, hogy a gyermekek rájöjjenek, hogy a balesetek egy kis odafigyeléssel és óvatossággal elkerülhetők. Az óvodapedagógus feladata, hogy felhívja figyelmüket, hogy egyes tárgyak pl.: mászóka, korlát, és helyzetek, pl. fogócska, sorsversenyek, milyen veszélyforrást hordoznak. A gyermekeknek tudniuk kell, hogy mi a teendőjük baleset esetén - segítséget hívni, felnőtteknek szólni.

#### *i, Bántalmazás és erőszak megelőzése*

*A bántalmazás és elhanyagolás a WHO definíciója szerint:*

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás, vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésakor, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Elhanya-

golás továbbá minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének, vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

Gyermekbántalmazást jelent, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt – bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelentheti az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegényítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem - és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhethet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt a társadalom jog-és szokásrendje. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alap-

szik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Az óvoda ellátja a gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.

A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel. A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására motiválni szükséges a pedagógusnak.

### ***Pszichohigiénés egészségfejlesztés***

A testi, lelki mentális egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermekek környezetéhez történő alkalmazkodást, és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.

A Nkt.62.§ (1) bekezdés g) pontja értelmében a pedagógus kötelessége, hogy a gyermek testi- lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében megtegyen minden

lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő- és szükség esetén más szakemberek- bevonásával.

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része. A lelki egészség érdekében törekszünk az optimális napirend, a szellemi munka higiénéjének megvalósítására, továbbá az egészséges életmód elveinek megfelelő életvitel igényének kialakítására. Nyugodt és kiegyensúlyozott légkört teremtünk, kiemelten figyelünk a gyermekek lelki egészségére, viselkedésükkel kapcsolatos változásokra, a családdal rendszeresen tartjuk a kapcsolatot. Az egészséges életmód kialakítását szerep- és szituációs játékokon keresztül valósítjuk meg. Feladatunk a gyermekek szociális biztonságának, adottságainak, képességeinek, törekvéseinek, személyiségtulajdonságainak szabad kibontakozásának elősegítése, melyek elősegítik a tartós pszichés stressz feldolgozását, a harmonikus társkapcsolatok és az empátiás készség alakítását.

Általános cél olyan személyiség szerkezet fenntartása, mely alkalmassá teszi társadalmi feladatainak maradéktalan teljesítésére, miközben önmagával belső harmóniára és környezetével (természeti és társadalmi) pszichoszociális egyensúlyra törekszik.

A pszichohigiénés egészségfejlesztés területei

- Egészséges életvezetés
- Stressz-elhárítás
- Egészségre káros szokások megelőzése
- Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

#### *a, Egészséges életvezetés*

Az egészséges életvezetés óvodai tartalma az egészséges életmód szabályainak megtartását, a társas kapcsolatok zavarainak megelőzését, a korai prevenciót és az egészségtelen szokások korrekcióját jelenti. Feladatunk az egészséges személyiségfejlődés biztosítása.

A feltételek biztosítása:

Óvodai napirendünk kialakításánál minden esetben arra törekszünk, hogy biztosítsa a folyamatosságot, ugyanakkor rugalmas legyen. A napirend egyes tevékenységei biztosítják a gyermekek számára a cselekvés és a pihenés lehetőségét. A rendszeresen visszatérő és ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot jelentenek a gyermekek számára. Törekszünk a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kiépítésére és megőrzésére, az antiszociális viselkedésmódokat igyekszünk megelőzni és kirekeszteni (düh, harag, agresszió)

### *b, Stressz-elhárítás*

A stressz a szervezetnek a külső ingerekhez való alkalmazkodó képessége, amely véges és kimeríthető. Elhárításának fontossága a károsodást előidéző, idegrendszert megterhelő, viselkedési zavarokat, pszichoszomatikus panaszokat okozó hatások elhárításában rejlik.

Célunk megóvni a gyermekeket az idegrendszerére és lelki életére ható káros hatásoktól, az idegrendszeri-pszichés túlterheléstől, kimerültségtől.

Feladatunk a stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz - hatások és helyzetek elkerülésével, illetve a stressz- hatások kompenzációja.

A feltételek biztosítása:

Törekszünk rá, hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tárgyai a gyerekek méretéhez igazodjanak. Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény. Napirendünk minden esetben biztosítja a rendszerességet és a rugalmasságot. Kerüljük a sűrűtést és a várakozást. A konfliktusokat igyekszünk csökkenteni, a szabályok következetes betartásával, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót. Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

### *c, Egészségre káros szokások megelőzése*

A pszichohigiénés nevelési feladatok körébe tartozik az egészségre káros szokások (alkoholfogyasztás, dohányzás), az indokolatlan mértékű gyógyszerfogyasztás és az egyre terjedő drogfogyasztás, az elhízás és a cukorbetegség megelőzése. Célunk, hogy olyan egészségvédő modellt ismertessünk meg a gyermekekkel, mely későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől. Feladatunk, hogy a gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységeket, a helyes táplálkozás a testedzés, a személyi és környezeti higiénia fontosságát.

### *d, Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés*

Az óvodás korú gyermek jellemző tulajdonsága a magatartás érzelmi vezéreltsége, ezért elengedhetetlen, hogy az óvodai élet során biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül. A megismerés, az intellektuális gazdagodás, az erkölcsi fejlődés és a viselkedés szabályozása az érzelmeken keresztül szervezhető meg kiegyensúlyozott légkörben. Az érzelmekre épülő elfogadó magatartás biztosítja a gyermek számára az ismeretek befogadását, a szabályok elfogadását, a szociális, esztétikai és erkölcsi érzelmek fejlődését. Célunk állandó értékrendünk megteremtésével az elvárt érzelmi, erkölcsi és közösségi normáknak megfelelő személyiségjegyek, viselkedési formák kialakítása, továbbá olyan biztonságos szeretetteljes környezet megteremtése, ahol az érzelmi biztonságot nyújtó óvodapedagógus és a pedagógiai munkát segítő személyes példaadásukkal és segítségükkel elősegítik a gyermekek önbizalmának erő-

sődését, a társas kapcsolataik kialakulását. A felnőtthez fűződő viszony nyújtja azt az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Óvodai nevelésünk szorosan támaszkodik a családi nevelésre, a család és az óvoda szoros együttműködésére törekszik.

Feladatunk a gyermek képességeinek fejlesztésével optimális érzelmi és szociális attitűd megalapozása. A szeretet, a tisztelet közvetítésével érzelmi biztonság megteremtése, mely elősegíti az önbizalom, a pozitív én-kép kialakulását. Az érzelmi nevelés során fontos, hogy a gyermek tanulja meg megismerni önmagát, szűkebb és tágabb környezetét, sajátítsa el az együttélés szabályait. Vegye észre és becsülje meg az emberi értékeket.

Az érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés feladata:

- az én tudat reális kifejlődése
- az alkalmazkodó készség fejlesztése
- a csoport kohézió kialakítása
- hagyományok ápolása, ünnepélyek szervezése a szülőkkel közösen
- a szülőkkel történő kommunikációs lehetőségek bővítése
- beszoktatás (A beszoktatás feladata a türelmes, szeretetteljes, empátiás kapcsolat kialakítása, a beilleszkedés időszakában. Az egyéni igények elfogadása, az otthonosság érzetének kialakítása. A családdal való együttműködés anyás beszoktatás, növeli a gyermek biztonságérzetét.
- a szülőkkel való rendszeres kapcsolattartás és a tájékoztatás lehetőségének megteremtése, a gyermek testi-lelki fejlődésének segítése érdekében (szülői értekezletek, fogadóórák, szülőklub, nyíltnap).
- esztétikus, biztonságos, inger gazdag, tevékenykedtető élettér kialakítása
- esztétikai érzelmek fejlesztése a szép iránti fogékonyság, a művészi élmény befogadására való igény kialakítása (éneklés, zene, énekes játék, gyermektánc, verseklés, mesélés, rajzolás, festés, kézimunka)
- szociális érzelmek fejlesztése, erkölcsi, akarati tulajdonságok fejlesztése, erősítése pozitív példaadással
- erkölcsi érzelmek fejlesztése: őszinteség, felelősségérzet, udvariasság, igazságosság, illemtudó viselkedés
- intellektuális érzelmek fejlesztése: kíváncsiság, érdeklődés, csodálkozás
- az akarati tulajdonságok fejlesztése: feladattudat és tartás kialakítása, szabálytudat fejlesztés, kitartás
- szocializáció
  - barátságos, otthonos, szeretetteljes, elfogadó légkör biztosítása
  - pedagógus - gyermek, gyermek – gyermek kapcsolatának emocionális erősítése

- közös élményekre épülő tevékenységek megszervezése
- a közösségi élet szokásainak kialakítása és a közösségi magatartás kialakítása
- a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése
- a csoportszobák környezettudatos szemléletű, otthonos, esztétikus berendezése
- családi szocializáció

A szociális – érzelmi terület fejlesztése a legösszetettebb pedagógiai feladat, hiszen a megismerés, a viselkedés szabályozása az érzelmeken keresztül szerezhető meg. Az érzelmi nevelés során fontos, hogy a gyermek sajátítsa el az együttélés szabályait. Az alkalmazkodó készség fejlesztése, a csoport kohézió segíti a gyermek szocializációját.

A feltételek biztosítása:

Kiemelt feladatunk a gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése, csoportba történő integrációja. Különös gonddal figyelünk a hátrányos helyzetű, beilleszkedési és tanulási nehézséggel küszködő, sajátos nevelési igényű gyerekek beilleszkedésére. A csoportban történő alkalmazkodás képességének fejlesztése fontos feladat, ilyen az egészségvédő, szabálykövető magatartás, a természeti és társadalmi feltételekhez alkalmazkodó viselkedés kialakítása, az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, az udvarias viselkedés, az együttműködés elfogadása. Teljes óvodai nevelésünket áthatja a gyermek-felnőtt tiszteletre épülő bizalmas, tapintatos és elfogadó viselkedése és a szeretet.

### ***Szociohigiénés egészségfejlesztés***

A szociohigiénés egészségfejlesztés az egészségnevelésnek a társas együttélésből adódó feladatait öleli fel. A társas, közösségi együttélésközös értékrend, közös cél és cselekvés jellemzi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas-társadalmi életének beszabályozását végzi. Célunk, hogy a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készítse elő, szeretetteljes együttműködésben való részvételre nevelje.

Feladatunk a zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítása az egyén és a közösség között, a konfliktusok megoldása a személyiség kreatív kibontakoztatásával megfelelő mintát követve - utánzás, azonosulás, belsővé válás után ösztönzéssel, motivációval olyan szokások kialakítása, melyek segítik a más társadalmi közösségbe való beilleszkedést.



A szociohigiénés egészségfejlesztés területei:

- Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés
- Egészségpropaganda

*a, Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés*

Célunk a gyerekek közösségbe való befogadása, egyenértékű emberként való elfogadása, szeretetteljes együttműködésben való óvodai légkör megteremtése. Az óvodai integrált nevelés célja, hogy az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján a 3-7 éves integrálható fogyatékos vagy szociális hátránnyal küzdő gyerekek számára a normál óvodai nevelés során részükre folyamatos és elégségesen biztosított speciális fejlesztés mellett a gyermeki jogokat gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg az iskolai életre éretté váljanak.

Feladatunk az óvodapedagógus részéről a másságnak a gyermekközösség irányába történő elfogadtatása, mivel minden gyermeket ugyanazok a jogok illetik meg, származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérüléseire tekintet nélkül.

A feltételek biztosítása:

Biztosítjuk a biztonságos, szeretetteljes légkört, és az önérvényesítés helyes szabályainak kialakításán túl az egymáshoz való alkalmazkodás helyes módját következetesen betartjuk. Törekszünk arra, hogy a szervezett óvodai programokban minden gyermek azonos jogokkal vehessen részt, ennek segítése minden óvodapedagógus feladata. A törvényben megfogalmazottak szerint nyitottak vagyunk az integráló nevelés feladataira, intézményünk objektív lehetőségeit szem előtt tartva. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez a megfelelő szakemberek segítségére számítunk.

*b, Egészségpropaganda*

Az egészségpropaganda az egészségpolitikai intézkedések széles körű terjesztését, a szociálpolitikai határozatok, döntések megértését, megkedveltetését, a megvalósításra irányuló mozgósítást jelenti. Ez, valamint az egészségügyi ellátás időben történő igénybevételére való mozgósítás, illetve felesleges igénybevételének elkerülésére irányuló felvilágosítás a feladata. A betegségek korai felismerése, a szűrővizsgálatokra történő mozgósítás, az időszakos és rendszeres gondozás igénybevétele az egyén és a társadalom egészség-védelmének, az egészségfejlesztésnek a feladata.

Az óvodában az egészségpropaganda elsősorban a szülők felé irányul segítségével az óvoda valamint a szülői ház egészségnevelésének összehangolására törekszünk (pl: dohányzás, drog, alkoholizmus elleni propaganda, a szív védelme, az egészséges táplálkozásra való figyelem felhívás, stb ...).

Célunk a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.

Feladatunk modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása, egészségpropaganda a szülők körében - az egészségesebb választására való törekvés képességének fejlesztése.

### ***Kapcsolattartás***

#### *A család és az óvoda nevelési elveinek összehangolása*

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismétlése. Az óvodai szokásokról a szülőket is tájékoztatjuk, hiszen azok megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályokat. A szülőket többféle formában is tájékoztatjuk programunkról. Negyedévenként csoport-szülői értekezleteket tartunk, amelyek témáiban megjelennek a kisgyermek nevelése, egészséggondozása, egészséges életmódra szoktatása is. A nevelési év során legalább egy alkalommal fogadó óra keretén belül tájékoztatjuk a szülőket gyermekük fejlődéséről.

#### *Rendszeres egészségügyi vizsgálatok, szűrések*

A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálata a szülők kötelezettsége. A védőnői hálózattal hatékony kapcsolatot ápolunk, segítve az egészségvédelem feladatainak megvalósulását. Fogorvosi szűrést évente egy alkalommal szervezünk.

#### *Gyermekvédelem*

A bántalmazás és erőszak megelőzése érdekében különös figyelmet fordítunk a gyermek elhanyagoltságára és a bántalmazás megelőzésére, kizárására. Az óvoda tevékenyen közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha intézményünk a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól. Észlelés esetén a gyermekvédelmi feladatokat ellátó és az óvodavezető megindítja a szükséges intézkedéseket.

### ***Ellenőrzés, értékelés rendszere***

Az óvodánkban folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető az intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba. A törvény szerint: „A nevelési-oktatási intézményekben megvalósuló teljes körű egészségfejlesztés minőségbiztosítási keretrendszerét az egészségfejlesztésért felelős országos intézet dolgozza ki.” Egészségfejlesztési programunk megvalósulásának értékelésénél ennek a keretrendszernek a kritériumait tartjuk

mérvadónak. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében készítettük el. Az Egészségfejlesztési Programban megfogalmazott feladatok elvégzését és az elért eredmények dokumentálását az óvodapedagógusok végzik, a csoportnaplókban. A gyermekek fejlődésének dokumentálása az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig tart. Az ellenőrzési folyamat a gyermekek egyéni képességeinek, fejlettségi szintjének vizsgálatára irányul, melyben megtalálhatók az egészséges életmódhoz kapcsolódó testi, lelki és pszichés készségek és képességek is.

#### *II.4.2. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés*

*Célunk az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés terén, hogy*

- az óvónő minden körülmények között fogadja el és nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól,
- az óvodai nevelés egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységnek fejlődését,
- az óvoda alkalmazottai és a gyermekek, a gyermek és a gyermek, valamint az óvodai alkalmazottak között humánus kapcsolat alakuljon és mélyüljön,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint alakítsuk az együttműködést a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

*Feladataink ennek érdekében:*

- érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör megteremtése,
- az óvodapedagógus – gyermek, gyermek – gyermek, óvodapedagógus-óvodapedagógus kapcsolatát pozitív érzelmi töltés jellemezze,
- óvónők – dajkák összehangolt munkájának megteremtése,
- az énkép pozitív irányú erősítése,
- az individuum különbségeinek megismertetésével, a másság elfogadására nevelés megalapozása,
- az identitástudat megerősítése (családhoz tartozás, hazához tartozás, nemzetünk nyelve, kultúrája, szimbólumai, ünnepei),
- az önérvényesítés, önkifejezés és az alkalmazkodás harmóniájának megalapozása,
- a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlásával, a társas kapcsolatok erősítése,
- önfegyelem, konfliktusmegoldó képességek fejlesztése,
- humanisztikus magatartás megalapozása,
- az erkölcsi érzelmek és ítéletek tartalmi megalapozása,
- az egyénnel, a családdal való kapcsolattartásban az előítélet-mentességre törekvés,
- a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jó és szép felfedezé-

- sére, rácsodálkozásra való képességek fejlesztése,
- a családok eltérő értékrendjének ismeretében az etikai értékek, erkölcsi szokások differenciált fejlesztése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést, szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködését igényli.

#### *A fejlődés várható jellemzői óvodás kor végére*

- A csoport szokás- szabályrendszerének ismerete viselkedésében is tükröződik.
- Képes társaihoz alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni.
- Segítséget nyújt az arra rászorulóknak.
- Képes konfliktushelyzetet megoldani önállóan is.
- Szívesen kommunikál, kooperál társaival, az udvariassági szabályokat alkalmazni tudja.
- Képes érzelmein uralkodni, tud veszíteni, elismeri mások győzelmét.
- Szereti, és korához képest védi is a természetet, ápolja a növényeket, gondozza az állatokat.
- Szülőkkel való kapcsolatát bizalom, szeretet, kölcsönössége jellemzi.

#### *II.4.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés-nevelés megvalósítása*

*Célunk az anyanyelvi, értelmi fejlesztés-nevelés megvalósítása során, hogy:*

- az anyanyelvi nevelés jelenjen meg az óvodai nevelés minden színterén, valósuljon meg minden tevékenységi formában,
- alakuljanak ki a gyermekben olyan nyelvi kommunikációs kompetenciák, amelyek lehetővé teszik a gyermekekkel és felnőttekkel való kapcsolatfelvételt és a kapcsolat fenntartását,
- változatos módon ismerkedjenek természeti és társadalmi környezetükkel.

*Feladataink ennek érdekében:*

- az óvodapedagógus, a dajka és a pedagógiai asszisztens tevékenységével ösztönözze a kommunikáció lehetőségeit,
- élmények, tapasztalási lehetőségek feltételeinek megteremtése,
- valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása,
- a gyermekek személyiségéből kiindulva, az egyéni képességek megismerése és önmagához viszonyított fejlesztése,
- a gyermekek spontán szerzett ismereteinek, tapasztalatainak rendszerezése, bővítése,
- az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása helyes mintaadással,
- fokozott figyelem a beszédkedv, beszédfigyelem fenntartására, a gyermekek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, és a válaszok igénylésére, egyéni és közös tapasztalatokra épülő ismeretszerzésére,

- a tudás iránti vágy felkeltése, a tanulás örömeinek megélése,
- a tevékenységben a sokoldalú megtapasztaláson keresztül történő megismerés biztosítása,
- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása,
- az együttműködés során magatartásmódok, viselkedési szokások megalapozása (feladattudat, felelősségtudat, céltudatosság, eredményre törekvés),
- migráns gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén,
- rendszeres szakmai kapcsolattartás a logopédussal.

*A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére*

- Korának megfelelően kialakult pontos érzékelése, észlelése.
- Képes térbeli viszonyokat felismerni, megnevezni.
- A keresztcsatornák működése, figyelem tartóssága korának megfelelő.
- Bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel.
- Kérdésre képes adekvát választ adni.
- Az utasításokat megérti, szókincse egyéni fejlettségének megfelelő.
- Bátran kérdez, verbális emlékezete korának megfelelő.
- Ismeri és használja az udvariassági kifejezéseket.
- Tud szemkontaktust teremteni és tartani.
- Élményeiről beszámol, el tudja mondani.
- A migráns gyermek is megérti és megérteti magát az óvoda mindennapjaiban.

## II.5. A gyermeki tevékenység formái

### II.5.1 A napi - és hetirend szervezeti keretei

#### 5.1.1. A hetirend szervezeti kerete

A fejlesztés tartalma	Kötött foglalkozás	Játékba integrált, kötetlen tevékenység
Verselés, mesélés	x	x
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	x	x
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka		x
Mozgás (mindennapos és heti 1 foglalkozás)	x	
Külső világ tevékeny megismerése		x

#### 5.1.2. A napirend szervezeti kerete

Időtartam	Tevékenység
Nyitás időpontjától – 10.30	Gyermekek fogadása-személyes percek Szabad játék, gondozás Játékba integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek, megfigyelés, kísérlet Testápolási teendők Folyamatos tízórai Mindennapos mese Mindennapos mozgás
10.30 – 12.00	Játék a szabadban tapasztaltatások, kísérletek, megfigyelések Séták, szabad mozgás
12.00 – 13.00	Készülődés az ebédhez, ebéd Testápolási teendők
13.00 – 14.30	Pihenés, folyamatos ébredés
14.30 – Zárás időpontjáig	Testápolási teendők, uzsonna Szabad játék az udvaron, csoportszobában Játékba integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek

## II.5.2. Játék

*Célunk a játék során, hogy:*

- fejlődjön a gyermek kognitív képessége, intellektuális értékrendje, viselkedéskultúrája,
- alakuljon szociális magatartása, mozgáskultúrája,
- érvényesüljön önkifejező képessége a pozitív érzelmek megélésével,
- alapvető, önkéntes, örömteli, élményt adó, feszültségoldó tevékenység legyen.

*A játék tartalma:*

A játék tartalmát meghatározzák:

- a gyermek egyéni és közösen szerzett élményei, ismeretei,
- az óvónő által kezdeményezett tevékenység tartalma és célja,
- feltételrendszer biztosítása (hely, eszköz, idő).

*A játék:*

- időkerete a folyamatos napirendnek,
- mozgásteret a gyermeknek, csoportnak, óvónőnek,
- feldolgozási lehetősége a tapasztalatoknak, élményeknek,
- színtere a meglévő ismeretek feldolgozásának, az újak átadásának, befogadásának,
- kapcsolatteremtési alkalom a társas és személyi kapcsolatoknak, a kommunikációnak és benne a metakommunikációnak,
- megismerési, megfigyelési alkalma a gyermekeknek.

*Feladataink a célok megvalósulása érdekében:*

- a gyermek szabad játékához a feltételek, valamint a szabad játék hangsúlyos érvényesülésének biztosítása,
- tudatos tervező és szervezőmunkával a játékhoz szükséges feltételek (nyugodt légkör, hely, eszközök, idő) megteremtése a csoportszobában és az udvaron egyaránt,
- az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítása,
- a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vétele a megjelenő játékfajták témájának és tartalmának gazdagításával,
- az egyéni és közös élményekből szerzett ismeretek, tapasztalatok feldolgozása,
- a különböző játékfajták jelenjenek meg a gyermeki játékban,
- a speciális fejlesztést és bizonyos problémák megelőzését szolgáló játékok, játékeszközök biztosítása (fejlesztő játékok, drámajátékok, stb.),
- a játék keretein belül lehetőségek biztosítása az egyes műveltségi területek tartalmának kibontakoztatására,
- a különböző életkorú gyerekek zavartalan együttes tevékenységének biztosítása,
- modellértékű mintaadás.

### II.5.3. Munka

#### *Célunk:*

- Önként, szívesen vállaljanak munka jellegű feladatokat, megfelelő motiváció hatására önmagáért, társaiért, és a felnőttekért.
- Becsüljék meg saját és társaik teljesítményét.
- Tevékenységek közben az olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek szocializációját, feladattudatát.

#### *A gyermeki munka tartalmát meghatározzák:*

Az egyénért és a közösségért végzett munkák.

#### *Önkiszolgálás terén:*

- testápolás (WC használat, tisztálkodás, fogápolás, zsebkeendő használata, stb.),
- étkezés (terítés, kulturált étkezés, evőeszközök használata, stb.),
- öltözködés (praktikus öltözködés az időjárásnak és a sorrendiségnek megfelelően),

#### *Közösségért végzett tevékenységek terén:*

- naposság (terítés esztétikus kivitelezése, terem rendjének ellenőrzése, stb.),
- felelősi munkák (mosdó, öltöző, élősarok, stb.),
- alkalmi feladatok (egyéni kérések alapján, ajándékkészítés, teremdíszítés, stb.),
- környezet rendjének megőrzése (játékok elrakása, teremrendezés, ágyazás),
- egyéni megbízatások (felnőtt kérésére egyszerűbb és bonyolultabb feladatok),
- kerti és udvari munka (kiskert, virágágyak gondozása, évszaknak megfelelően az óvoda udvarának rendben tartása).

#### *Feladataink ennek érdekében:*

- a különböző típusú munka jellegű tevékenységek megszervezése (eszközök helyes használata, a munkafolyamatok sorrendje),
- a munka végzéséhez szükséges feltételek biztosítása (eszköz, idő, hely, nyugodt légkör, stb.),
- munkaszervezés egyszerű formáinak megláttatása,
- a munkafajták bevezetésénél fokozatosságra törekvés,
- a gyermekek aktiválása, motiválása játékos keretek közt,
- lehetőségek biztosítása arra, hogy a munka önálló és folyamatos legyen,
- egyéni fejlettségnek megfelelő feladatadás, értékelés a gyermekek önértékelésének kialakulása érdekében, pozitív megerősítés a munkafolyamatokban,
- mintaadással az óvoda dolgozóinak és egymás munkájának megbecsülése,
- olyan helyzetek teremtése, melyben a gyermekek segítik egymást a különböző munka jellegű tevékenységek végzése közben.



## II.5.4. Tanulás

*A tanulás célja, hogy élményszerű, tapasztalatszerző, interaktív módszerek segítségével:*

- alakuljanak a gyerekek kompetenciái
- fejlődjenek pszichikus funkcióik, érzékelésük, észlelésük, megfigyelésük
- tapasztalataik bővítése, rendezése során fejlődjenek készségeik, képességeik. (cselekvő gondolkodás - fogalmi gondolkodás)
- rendeződjenek ismereteik, formálódjon világképük
- gazdagodjon szókincsük, fejlődjön beszédük, fantáziájuk, gondolkodásuk, kommunikációs technikáik
- váljanak képessé az életkorukban megjelenő problémák felismerésére és megoldására.

*A tanulás tartalmát meghatározzák:*

Azok a magatartási formák, viselkedési szokások, erkölcsi tulajdonságok, egyéni sajátosságok, amelyek szükségesek a gyermek egyéni fejlődéséhez.

A tapasztalatszerzés, ismeretszerzés módja történhet:

- spontán, játékos, cselekvéses formában, elsősorban a gyermek közvetlen (társadalmi és természeti) környezetében,
- óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, kezdeményezett foglalkozások során,
- gyermeki kérdésekre - válaszokra épülve,
- probléma – és feladat megoldási helyzetek teremtése által,
- modellkövetéssel.

*Feladataink ennek érdekében:*

- tudatos tervező, szervező munkával a tanuláshoz szükséges feltételek biztosítása,
- nyugodt légkör teremtése, ismeret-és tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása,
- az egyéni sajátosságok figyelembevételével differenciált feladatadás, értékelés,
- sokoldalú érzékelés-észlelés biztosítása mozgással, tevékenykedtetéssel, a gyermeki érdeklődésre, kíváncsiságra alapozó tanulásszervezés,
- változatos nevelési módszerek alkalmazása – a gyermekek spontán és szervezett formában szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezésére, célirányos bővítésére, ezáltal kognitív képességeik fejlődése:
  - egyre pontosabb, valóság-hű érzékelés, észlelés,
  - figyelem összpontosításra való képesség,
  - valósághoz közelítő képzeleti működés,
  - problémamegoldó és kreatív gondolkodás.

## II.6. A fejlesztés tartalmi eszközei

### II.6.1. Verselés, mesélés

A verselés, mesélés komplex módon jelenik meg óvodai életünk mindennapjaiban. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének, fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedési formákat.

#### *Verselés, mesélés célja:*

- A nyelv dallamosságával, hangzásával, kifejező erejének megismerésével fejlődjön érthető és biztonságos önkifejezésük, beszédképességük;
- Tudjanak csendben, figyelmesen mesét hallgatni, a mesehallgatás által alakuljon ki bennük a belső képalkotás képessége;
- A mesék, versek képi ereje, hangulata és ritmusa által alakuljon, fejlődjön személyiségük;
- Legyenek képesek saját gondolataik megfogalmazására, mások meghallgatására.

#### *Feladataink:*

Az anyanyelvi nevelés szempontjából:

- Olyan beszédre ösztönző környezet és helyzetek teremtése, melyben a gyermekek bátran beszélhetnek örömeikről, problémáikról, vagy az őket foglalkoztató dolgokról;
- Az óvodapedagógus saját kommunikációjának fejlesztése
- A gyermekek beszédkapcsolatainak, kommunikációjának segítése és erősítése
- Felismerni a beszédhibákat, hiányzó vagy rosszul képzett hangokat, szem előtt tartani a gyermekek megfelelő irányú fejlesztését;
- Lehetőséget teremteni az anyanyelvi játékok gyakorlására;
- Fejlesztetni a gyerekek szókincsét, ezzel is segítve önkifejezésüket.

A vers és a mese szempontjából:

- Megfelelő alkalmak teremtése a játékos mozgásokkal is összekapcsolt verselésre, mesehallgatásra
- Az irodalmi anyag kiválasztása megfelelő felkészültség birtokában, a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével
- Törekszünk a magyar gyermekköltészet, a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek megfelelő arányának megtartására
- Megteremtjük a meséléshez, verseléshez szükséges optimális feltételeket (hely, eszköz, nyugodt légkör, stb.)

- A gyermekek igényeit figyelembe véve, spontán és szervezett alkalmakat teremtünk a verselésre, mesélésre
- Kialakítjuk a mindennapi meséléshez szükséges szokás- és szabályrendszert
- Mesehallgatás során különösen figyelünk az élményszerű, szemléletes mesemondásra, a gyermekek számára minta értékű nyelvhasználatra, előadásmódra.

### *II.6.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc*

*Az ének, zene, énekes játék, gyermektánc célja:*

- Formálódjon zenei ízlésük, fedezzék fel a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés és játék örömét;
- Fejlődjenek zenei képességeik, alakuljon zenei kreativitásuk;
- Ismerjék meg a magyar népzene, népdal, néptánc, népi játékok, mondókák, rigmusok egyes hagyományait.

*Feladatunk ennek érdekében:*

- Tudatos tervező-szervező munkával megteremteni a zenei nevelés alapvető feltételeit, a fejlesztő hatások folyamatosságát.
- A zenei anyag igényes kiválasztásánál szem előtt tartani a gyermekek és a csoport életkori sajátosságait, a csoport összetételét, készségeinek, képességeinek szintjét.
- Fejlesztetni a gyerekek hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, mozgáskultúráját.
- Segíteni a gyermekekben a zenei kreativitás, önkifejezés kialakulását.
- Tudatosan figyelni arra, hogy a közös éneklés, mondókázás, szerves részét képezze az óvodai élet mindennapjainak.
- Megismertetni a gyerekeket a magyar népi mondókákkal és dalokkal, műdalokkal és más népek dalaival.
- A zenehallgatás szépségével felkelteni a gyerekek zenei érdeklődését, lekötni figyelmüket, a zene türelmes, figyelmes hallgatására, átélésére szoktatni őket.

### *II.6.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka*

*A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka célja olyan gyermekeket nevelni, akik:*

- szívesen alkotnak különböző, változatos technikákkal,
- képesek alkotásaikkal önmagukat kifejezni, gyermeki személyiségüket, tárgyi és élő környezetük szépségét saját fantáziájukon keresztül megmutatni,
- igényesek önmagukra és környezetükre, észreveszik a szépet másokban is.

*Feladatunk a cél megvalósítása érdekében:*

- egyéni és közös élményeket, elegendő időt és lehetőséget biztosítani a gyerekek számára belső képeik gazdagodásához,
- megismertetni a különböző műalkotásokat, népművészeti elemeket, szokásokat, hagyományokat, a nemzeti szimbólumokat,

- felfedeztetni a gyermekeket körülvevő tárgyi környezet esztétikumát,
- bemutatni az alapvető vizuális technikákat, választási lehetőséget adva nekik,
- sokféle érdekes technikával megismertetni őket,
- megtanítani és gyakoroltatni a technikák alkalmazásához szükséges eszközök használatát,
- inspirálni őket a síkban és térben történő alkotásra,
- megismertetni velük a hagyományos kézműves technikákat és díszítő elemeket, motívumokat,
- esztétikus, harmonikus környezetet kialakítani,
- életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően értékelni ábrázoló tevékenységüket annak tükrében, hogy maga az alkotás folyamata a fontos és nem az eredménye,
- a gyerekek munkáit úgy bemutatni, kiállítani óvodai és egyéb közösségi rendezvényeken, mint egy igazi műalkotást,
- a tehetséges gyerekeket kihívás elé állítani, megismertetni őket bonyolultabb, szokatlanabb lehetőségekkel, technikákkal.

#### *II.6.4. Mozgás, mozgásos játékok*

*A mozgás terén célunk* olyan testileg és lelkileg egészséges gyermekek nevelése, akik:

- képesek a mindennapokban rájuk háruló feladatok, nehézségek leküzdésére,
- életük részévé válik a rendszeres mozgás, a mozgás iránti igény,
- rendelkeznek az egészséges életmód alapvető ismereteivel.

*Feladatunk:*

- tudatos tervező és szervező munkával megteremteni a mozgáshoz szükséges feltételeket,
- törekedni a fejlesztés folyamatosságára és fokozatosságára
- a mozgás megszerettetése, a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése,
- az egészség biztosítása és megőrzése,
- a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítésére szolgáló lehetőségek biztosítása,
- gyermekek szervezetének edzése, testi képességeinek sokoldalú és arányos fejlesztése,
- a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységek és az irányított mozgástevékenységek szervezése,
- rendgyakorlatok (állások, alakzatok), előkészítő- és gimnasztikai gyakorlatok (szabadgyakorlatok, kéziszer-gyakorlatok, társas gyakorlatok), fő gyakorlatok közül a természetes támaszok (kúszás, csúszás, mászás), egyensúlyozó járásgyakorlatok, gurulások, gurulóátfordulások, forgások, fordulások, függések, szökdelések, ugrások, fel és lelépések, futások, dobások elsajátíttatása és gyakorlása,
- a motoros képességek (koordinációs- és kondicionális képességek) fejlesztése,
- a mozgástapasztalatok megszerzésére irányuló lehetőségek biztosítása,
- megismertetni a gyerekeket a mozgásos játékok mindkét formájával (a testneve-

- lési játékokkal, és a sportjátékokkal),
- közösségi érzés fejlesztése,
- az egészséges versenyszellem kialakítása a gyermekekben.

#### II.6.5. Külső világ tevékeny megismerése

*Külső világ tevékeny megismerése terén célunk, hogy:*

- a gyermeknek a valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakuljon ki a természethez, az emberi alkotásokhoz,
- tanulja meg azok védelmét, értékeinek megőrzését, szeretetét közvetlen környezetében, biztonságosan tájékozódjon, eligazodjon,
- a gyermek a környezetének megismerése során jusson matematikai tartalmú tapasztalatokhoz, ismeretekhez, azokat a tevékenységeiben alkalmazza.

*Feladataink ennek érdekében:*

- Tudatos tervező, szervező munka során a fokozatosság elvét betartani;
- Biztosítani az elmélyült megfigyeléshez, tevékenységhez szükséges feltételeket, az élményt és az ismeretet a tartalom játékban történő elsajátítására;
- Kihasználni a váratlan helyzetekből, eseményekből adódó tapasztalatszerzési lehetőségeket;
- Felkelteni és kielégíteni a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát természeti és társadalmuk környezete iránt;
- A környezethez való pozitív viszonyt kialakítani, a környezettudatos magatartást formálni;
- A gyermek egyéni fejlettségének függvényében alkalmazni a differenciált fejlesztést, ezáltal sikerélményhez juttatni a gyermeket;
- Kialakítani az iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességeket, készségeket;
- Elősegíteni a gyermek önálló vélemény alkotását és döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolataiban és a környezet alakításában.
- Megismertetni a szülőföld, az itt élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanítani ezek szeretetét, védelmét.

## II.7. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök

Az intézményben meglévő eszközök gyermekcsoportonként, a gyermeklétszám figyelembevételével és a hatályos jogszabályoknak megfelelő mennyiségben rendelkezésre állnak.

Meglévő, ill. folyamatos pótlást igénylő eszközök
<b>Gyakorló játékok:</b> műanyag és fa autók, vonatok különböző méretben, műanyag és fa sínek, autópályák, műanyag és fa építőjátékok, papír és fa formakeresők, kirakók, puzzle-k, műanyag és fagyöngyök, matchboxok, műanyag és fa állatok
<b>Szerepjáték:</b> babák, babaruhák, babakonyhai eszközök, bababútorok, fa babaház berendezési tárgyakkal, fodrász kellékek, textíliák, könyvek, szerszámok (műanyag fa, fém)
<b>Konstruáló játékok:</b> Lego, Java, Duplo, Pötyi stb., fémépítő, műanyag lánc, gyöngyök, fakockák
<b>Szabályjátékok:</b> társasjátékok, dobókockák, játékos figurák, memória kártyák, tematikus puzzle-k, Logico játékok, kártyák, különbségkeresők
<b>Dramatizálás, bábozás:</b> bábok, bábozáshoz háttér anyagok, bábparaván, bábtartók, fejdíszek, jelmezek konkrét mesékhez bábkészlet
<b>Rajzolás, festés, kézimunka:</b> rajzlap, színes papírok, kartonok, csomagoló papír, fotókarton, krepp papír, színes ceruzák (vastag, vékony), zsírkréták, marokkréták, tempera és vízfesték, gyurma, agyag, filcek, ollók, ragasztó, ecsetek, fonalak, textilek, hurkapálca, tűk, szerszámok
<b>Ének-zenei tevékenység:</b> dobok, csörgődobok, kézi ritmushangszerek (fa, fém), xilofon, metallofon, furulya, népi játékok kellékei: kalapok, kendők, kötények, szoknyák; maszkok, fejdíszek
<b>Környezet megismerését segítő eszközök:</b> könyvek, tematikus kártyák, nagyítók, terepasztal, műanyag állatok, falu-város közlekedés csomag, fóliás táblák kiegészítővel, közlekedési táblák (gyermekméret)
<b>Környezeti – téri – formai – mennyiségi ismeretek szerzését segítő eszközök:</b> MINIMAT készlet kiegészítőivel, mértani testek, síkidomok, mérő rudak, mérőszalagok, dominók, számképek

<p><b>Anyanyelvi fejlődést, kommunikációs készséget fejlesztő eszközök:</b> könyvek, leporellók, bábok, szemléltető képek, könyvek</p>
<p><b>Mozgástevékenységet segítő eszközök:</b> tornapadok, zsámolyok, tornaszivacsok, Greiswald készletek, trambulínok, karikák (kicsi-nagy), szalagok, botok, babzsákok, kiszabdák, kötelek, körkötél, gumilabdák, egyensúlyérzék fejlesztésére alkalmas eszközök, léglabdák (kisebb-nagyobb)</p>
<p><b>Udvari játékok:</b> csúszdák (2), lengőhinta (3-2-1), mérleg-hinta (1), mászó fal (2), labdák, ugráló labdák, láncos kapaszkodó, rugós hinta, babakáczok, homokozók, homokozó játékok</p>
<p><b>Munka jellegű tevékenységek zavartalan végzéséhez (étkezés, udvari munkák) szükséges eszközök:</b> étkezéshez szükséges eszközök, udvari szerszámok, elegendő tányér, evőeszköz, balesetmentes székek, élfóliázott asztalok, bútorok, a kert –és állatgondozáshoz szükséges gyermek méretű szerszámok, eszközök (ásók, gereblyék, kapák)</p>
<p><b>Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök:</b> projektor, vetítő vászon, laptopok, interaktív tábla, mágneses tábla, programok</p>

### III. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

#### III.1. Óvoda-család

Fontosnak tartjuk a személyes kapcsolat kialakítását minden szülővel, valamint a gyerekek egyénre szabott beszoktatásának, fejlődésének biztosítását. Feladatunk a családdal való közös programok megvalósítása, az óvodai életben a lehető legtöbb esetben a szülő jelenlétét biztosítani.

Az óvodapedagógus, a gyermek és a szülő együttműködésének formái

Az együttműködés formái	Az együttműködés tartalma	Az együttműködés résztvevője		
		Gyermek	Szülő	Pedagógus
Családlátogatás	A gyermek élet- lakó körülményeinek, valamint a szülők neveléssel összefüggő szemléletének megismerése.	X	X	X
Szülői értekezlet	A csoportot érintő kérdésekben a szülők informálása, egy-egy nevelési probléma közös feldolgozása.		X	X
Fogadó óra	A szülők tájékoztatása gyermekük egyéni fejlődéséről, az együttnevelés feladatainak megbeszélése a további fejlesztés érdekében.		X	X
Nyílt nap	Az óvodában folyó nevelés mindennapi gyakorlatába való betekintés biztosítása.	X	X	X
Munkaest	Közös eszközök készítése mellett a szülők és a pedagógusok kötetlen beszélgetése a nevelésről, az óvodai mindennapokról.		X	X
Kirándulás	Az egészséges életmódra nevelés jegyében közös élmények biztosításával az óvodai kötődés erősítése, mely a résztvevők tekintetében csoportonként változhat.	X	X	X
Játszóház	Az óvodai mindennapokba való betekintés mellett a játék fontosságának hangsúlyozása, barkácsötletek megismertetése a szülőkkel.	X	X	X



Az együttműködés formái	Az együttműködés tartalma	Az együttműködés résztvevője		
		Gyermekek	Szülő	Pedagógus
Ünnepek	Az ünnepek közös megszervezésével, lebonyolításával az óvoda-család kapcsolatának mélyítése, valamint a hagyományápolás szemléletének átadása. Egyes ünnepek esetében a résztvevők változhatnak.	X	X	X
Gyermekközösségi nap Gyermeknap	A családdal való közös élmény biztosítása a gyermek számára, a családdal való együttnevelés erősítése.	X	X	X
Alapítványi bál	Az óvoda támogatási lehetőségének bővítése, közösségépítés erősítése, a közös élmény lehetőségének biztosítása.		X	X

A családdal a kapcsolatot az óvodavezető, az óvodapedagógus és bizonyos esetekben a nevelőmunkát segítő dajka tartja.

Intézményünkben szülői szervezet működik, mely a csoportokban a szülők és a pedagógusok együttműködését erősíti, intézményi szinten pedig a szülőket érintő kérdésekben egyeztet a nevelőtestülettel, a vezetővel. A szülői szervezettel való kapcsolattartás csoportszinten rendszeres, intézményi szinten aktualitás szerint jelenik meg.



### III.2. Óvoda-bölcsőde

Az óvodába felvett gyermekek közül egyre többen érkeznek bölcsődéből, jellemzően őket is a családlátogatás során ismerjük meg. A bölcsődéssel jelenleg formális kapcsolatunk van, a beszoktatás menetét a beiratkozás során a családokkal egyeztetjük. A gyermekek minél mélyebb megismerése érdekében a bölcsődéssel szakmai kapcsolat kialakításán dolgozunk.

### III.3. Óvoda-iskola

Az iskola és az óvoda kapcsolatában az elsődleges cél a gyermek számára az iskola-kezdés, az átmenet zökkenőmentessé tétele, megkönnyítése. Az óvodapedagógus és a leendő elsős tanító között személyes kapcsolat működik. A beiratkozás idején több általános iskola felvétellel kapcsolatos információit osztják meg a csoportos óvodapedagógusok a szülőkkel.

A kapcsolat-tartás formái	Az együttműködés tartalma	Az együttműködés résztvevője		
		Gyermekek	Óvodapedagógus	Tanító
Látogatás az iskolában (október-november folyamán)	Az óvodapedagógus a volt óvodások iskolai beilleszkedéséről informálódik; Szakmai párbeszéd a két pedagógus között.	X	X	X
Tanítók látogatása az óvodában (májusban)	A gyermekek szokásainak megismerése, a játék segítségével a gyermekkel való ismerkedés. Az óvodai élettel, a gyermekekkel kapcsolatos információcsere.	X	X	X
Iskolai programokon való részvétel (sport rendezvények, játszóházak, ünnepek)	Az óvoda –iskola átmenetet segítő közös élmények biztosítása, a gyermek és a tanító kölcsönös ismerkedése.	X (esetenként szülővel is)	X	X
Együttműködési szerződés a Toldi Lakótelepi Tagiskolával	Az iskolai lemorzsolódást támogató rendszer minőségi fejlesztése.	X	X	X

### III.4. Kapcsolat egyéb intézményekkel

#### III.4.1. Kapcsolat a fenntartóval

A fenntartóval való kapcsolat elsődleges célja az intézmény zavartalan, törvényes és költséghatékony működésének biztosítása. Ezen kívül fontos és elengedhetetlen a gyakorlati képzés szempontjából a szakmai kapcsolat a Neveléstudományi Intézet oktatóival.

A méltányos pedagógiai szolgáltatások érdekében megerősítettük partneri kapcsolatunkat, amely részben hivatalos, részben támogató, segítő jellegű, problémáink megoldását az együttműködés jellemzi. A gyakorlati képzés során napi kapcsolatban vagyunk a Campus oktatóival, folyamatosan egyeztetjük feladatainkat az óvodapedagógus hallgatók színvonalas képzése érdekében. Munkánk hatékonyságának érdekében a gyakorlatvezetőkkel közösen, félévenként képzési értekezletet tartunk, ahol értékeljük az elmúlt félév feladatainak megvalósulását, és megbeszéljük az előttünk álló, képzéssel kapcsolatos terveinket.

A kapcsolat-tartás formái	Az együttműködés tartalma	Az együttműködés résztvevője			
		Gyermekek	Óvodapedagógus	Hallgató	Neveléstudományi Intézet
Közös programokon való részvétel	A gyermekek és a hallgatók együttműködésének erősítése, a közös élmények biztosítása.	X	X	X	X
Kölcsönös tájékoztatás	Folyamatos információ-áramlás biztosítása szakmai és egyéb ügyekkel kapcsolatosan.		X	X	X Neveléstudományi Intézet oktatói
Szakmai kapcsolat a Neveléstudományi Intézettel	Közös megbeszélések a szakfelelősökkel.		X		X Neveléstudományi Intézet oktatói
Egyéni megbeszélések	A hallgatói képzéssel kapcsolatos megbeszélések. Egyedi esetek kezelése		X		X
Tanácsulésen való részvétel	A képzéssel kapcsolatos információcsere, az óvodavezető beszámolója.		Óvodavezető		Neveléstudományi Intézet
Gazdasági ügyek intézése	A zavartalan, költséghatékony működés biztosítása.		Óvodavezető		MATE
Együttműkö-	Kaposvári Campus		X	X	X

dés a Gyógy- pedagógiai Tanszékkal	Gyógypedagógiai Tan- székével Játégyűjte- mény létrehozása, gyógyped hallgatók gyakorlatának támoga- tása.				
--	---	--	--	--	--

### III.4.2. Kapcsolat a gyermekek egészségügyi ellátását segítő szervekkel

Az óvoda gyermekorvosával, védőnőjével, fogorvosával való kapcsolat célja az egészséges életmód szemléletének erősítése, a prevenció, valamint a korai problémák kiszűrése.

A kapcsolattartás formái:

- alkalmanként esetmegbeszélések;
- tájékoztató előadások szervezése szülőknek;
- a gyermekek egészségi állapotának figyelemmel kísérése, egészségügyi szűrések, vizsgálatok;
- egészségügyi tanácsadás – megelőzés, prevenció;
- konzultációk, szükség esetén közös családlátogatás.

### III.4.3. Kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálattal

A Pedagógiai Szakszolgálat biztosítja az óvoda számára a logopédiai fejlesztést, a gyógytestnevelést és az SNI-s, BTM-es gyermekek ellátását. A logopédiai fejlesztésekre külön helyiséget alakítottunk ki. Nyugodt körülmények között, heti több alkalommal, a folyamatos napirendbe beépítve végzik a gyermekek fejlesztését.

*A logopédus feladata:*

- május hónapban elvégzi a következő nevelési évben tanköteles korba lépő gyermekek beszédvizsgálatát, annak eredményéről az illetékes pedagógusokat tájékoztatja,
- tanév elején felméri a beszédhibás, nagycsoportos korú gyermekeket, a problémák súlyosságához mérten, éves fejlesztési tervet készít,
- tájékoztatja a szülőket éves munkájáról, az egyes gyermekek fejlesztéséről,
- az óvodapedagógusokkal állandó és folyamatos munkakapcsolatot tart.

A két intézmény között rendszeres a kommunikáció. Szervezett szakmai tájékoztatók, felmérések, kölcsönös segítségnyújtás jellemzi kapcsolatunkat. Az eredményes munka érdekében, mindkét fél - a gyermeki jogok tiszteletben tartása mellett - korrekt tájékoztatást nyújt.

*A Szakszolgálat:*

- május hónapban fejlettség mérést végez a következő nevelési évben tanköteles korba lépő gyermekek körében,

- nyilvántartja az érintett gyermekeket, az óvodapedagógus jelzése alapján szükség szerint kontrollvizsgálatot végez,
- elvégzi az óvodapedagógusok és a szülők által kért vizsgálatokat,
- szakszerű tájékoztatással segíti az óvodapedagógus munkáját,
- a vizsgálati eredménytől függően rendszeresen fejlesztő foglalkozásokon fogadja a gyermekeket.

#### *III.4.4 Kapcsolat a Családsegítő és Gyermekjóléti Központtal*

A Központtal való kapcsolatunk a szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladatok ellátására irányul. Feladatunk a jelzőrendszer működtetése, esetmegbeszélések, közös családlátogatások azon családok esetében, akik a látóterünkbe kerülnek. Kapcsolatot tartunk a Központ családgondozóival, akik szükség esetén figyelemmel kísérik a gyermekek állapotát, hiányzását, a szülők együttműködését, a családok működőképességét.

Legfontosabb feladatunknak tartjuk a bizalmi kapcsolat kiépítését a családdal. Célunk az azonnali intézkedés a gyermeket ért probléma megoldására, illetve a gyermekek rendszeres óvodába járásának figyelemmel kísérése.

#### *III.4.5 Kapcsolat a társintézményekkel*

Óvodánk rendszeres kapcsolatot ápol a városban található óvodákkal, melynek formái a következő eseményeken valósulnak meg:

- részvétel közös városi gyermekrendezvényeken (rajzpályázatok, találkozók),
- városi szakmai rendezvények, konferenciák, megbeszélések.
- részvétel a városi óvodákban szervezett műhelymunkákon, szakmai napokon az esélyteremtés, hátránycsökkentés érdekében



### III.5. Egyéb kapcsolataink

Az óvoda és a közművelődési intézmények együttműködése bővíti a tapasztalatok, élmények körét. A lehetőségek, kínálatok közül úgy válogatunk, hogy az elősegítse a nevelési feladatok sokoldalú, színes megvalósítását.

INTÉZMÉNY	KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI	KAPCSOLATTARTÁS IDŐPONTJA	FELADAT
Könyvtár	- irodalmi-könyvtári foglalkozások - rendezvényeken való részvétel	havonta, ill. alkalomszerűen a nagycsoportosokkal	- az irodalom, a könyvek megszerettetése - könyvtár használat megismertetése - olvasóvá nevelés - magatartásformálás
Liszt Ferenc Zeneiskola	zenei foglalkozások, részvétel gyermekeknek szóló koncerteken	alkalomszerűen a nagycsoportosokkal	- zenei kultúra közvetítése, - magatartásformálás
Városi Művelődési Központ (AGÓRA).	rendezvényeken való részvétel	alkalomszerűen	- érdeklődés, kíváncsiság felkeltése - kulturált magatartás formálása - kulturális élmény nyújtása - tevékenységi vágy felkeltése
Csiky Gergely Színház	látogatás	alkalomszerűen a nagycsoportosokkal	- művészetek befogadása - esztétikai érzékenység fejlesztése - érzelmi fogékonyság fejlesztése - magatartásformálás
Somogy Megyei Múzeum	látogatás	alkalomszerűen, témától függően	- múzeum megismertetése, megszerettetése - esztétikai érzékenység fejlesztése - alkotások értékeinek megfigyeltetése



INTÉZMÉNY	KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI	KAPCSOLATTARTÁS IDŐPONTJA	FELADAT
Tűzoltóság Rendőrség Honvédség Mentőállomás	kölcsönös látogatás és részvétel különböző rendezvényeken	alkalomszerűen	- a felsorolt szervezetek munkájának megismerése - érdeklődés, kíváncsiság felkeltése
Jégcsarnok, Városi Fürdő	Korcsolya és úszásoktatás	félévente	- vízhez szoktatás - úszás, korcsolyázás alapjainak elsajátíttatása
Városi vezetői munkaközösség	- rendezvényeken való részvétel - tájékoztatás - óvodaközi munkaközösségek szakmai megbeszélései	alkalomszerű, de legalább évi 1 alkalommal	- szakmai együttműködés - gyermekek kompetenciáinak fejlesztése

A kapcsolattartás olyan lehetőségeivel is élünk, melyben neves művészek, együttesek intézményünkben adnak élményteli műsort óvodásainknak.



## IV. ÓVODAI ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK

Feladatunk, hogy érzékeltessük, a családi ünnepeket tiszteletben tartva, az óvodában ráhangoljuk a gyermekeket az ünneplésre.

Az ünnepek előkészítése és közös megélése erősíti a gyermekek családi, közösségi, nemzeti hovatartozását.

Tájékoztatjuk a szülőket arról, mit jelentenek az ünnepi előkészületek, valamint melyek azok az ünnepek, hagyományok, amelyeket az óvodában megtartunk.

Az ünnepi alkalmak jó lehetőséget biztosítanak az inkluzív nevelés feladatainak megvalósításában is.

A közös ünnepek kiteljesedése ünnepeink megszervezésében nyilvánul meg. Minden ünnep előtt a csoportszobákat, épületrészeket az alkalomnak megfelelően feldíszítjük. Egy-egy ünnepet, eseményt mindig örömteli várakozás, izgalmas készülődés előz meg. Ez egy hosszabb folyamat, melybe bevonjuk a szülőket és a hallgatókat is, alkalmat teremtve a hagyományokhoz kapcsolódó szokások megismerésére, az ünnepnapok másságának felfedezésére.

A közös készülődés folyamata és az akkor végzett tevékenységek biztosítják a gyermekek érzelmi feltöltődését, a megfelelő bensőséges hangulat megteremtését.

Ünnepek, hagyományok	Tartalma	Résztevők				
		Gyermekek	Óvodapedagógus	Hallgató	Fenntartó	Szülő (Család)
Adventi est	Érzelmi ráhangolódás az ünnepre, csoportonként változó.	X	X	X		X
Anyák napja	Az édesanyák felköszöntése, az érzelmi kapcsolat, kötődés erősítése (nyilvános ünneplés).	X	X			X
Erdei óvoda	A környezeti fenntarthatóságra nevelés, a közös élményszerzés, a tágabb környezet megismerése és értékközvetítés valósul meg.	X	X	X		



Ünnepek, hagyományok	Tartalma	Résztevők				
		Gyermekek	Óvodapedagógus	Hallgató	Fenntartó	Szülő (Család)
Évszak hangverseny	Az aktuális évszakhoz kapcsolódó irodalmi és zenei, esztétikai élménynyújtás.	X	X	X		
Évzáró	A gyermek óvodai mindennapjainak bemutatása egy műsor keretében, nagycsoportosok búcsúztatása.	X	X			X
Farsang	Hagyományőrzés, érték közvetítés, közös élményszerzés.	X	X	X		
Földnapja	Mintaadás, környezettudatos magatartás kialakítása, erősítése. Értékközvetítés, szokásalakítás.	X	X	X		
Gyermek közösségi nap	Közös élménynyújtás, élményszerzés. Esélyteremtés, hátránycsökkentés	X	X	X		X
Gyermekek születésnapja	Egymásra figyelés, csoportkohézió erősítése. A közös ünneplés hangulatának megélése. Az ünneplés által a szociális kompetenciák fejlesztése.	X	X	X		
Búcsúzás a hallgatóktól	A hallgató és a csoport közös tevékenységének lezárásaként rövid ünneplés. A gyermekek részéről egyfajta elköszönés ünnepi keretek között.	X	X	X	X	
Húsvét	Hagyományőrzés, érték közvetítés, közös élményszerzés.	X	X	X		
Húsvéti játszótér	Közös ünnepre hangolódás. Csoportkohézió erősítése. Hagyományőrzés, érték közvetítés, közös élményszerzés.	X	X	X		X

Ünnepek, hagyományok	Tartalma	Résztevők				
		Gyermekek	Óvodapedagógus	Hallgató	Fenntartó	Szülő (Család)
Karácsony	Az érzelmi ráhangolódás megélése, erősítése, hagyományörzés, értékközvetítés, közös élményszerzés.	X	X	X		
Karácsonyi játszótérház	Közös ünnepre hangolódás. Csoportkohézió erősítése. Hagyományörzés, értékközvetítés, közös élményszerzés.	X	X	X		X
Kirándulások	Csoportkirándulás: Közös élményszerzés, ezáltal a csoportkohézió erősítése. Tágabb környezetünk megismerése és a gyermekek komplex szemléletfejlesztése.	X	X	X		
	Családi kirándulás: Közös élményszerzés, ezáltal a csoportkohézió erősítése. Szemléletformálás a családok irányába, kötetlen együttlét, kapcsolat mélyítése az óvoda és a család között.	X	X	X		X
Lucanap	Hagyományörzés, értékközvetítés, közös élményszerzés.	X	X			
Március 15.	Közös élményszerzés által a közösséghez tartozás erősítése, a nemzeti identitástudat alakítása.	X	X	X		
Mikulás	Hagyományörzés, értékközvetítés, közös élményszerzés.	X	X	X		
Munkaestek	Szülők, óvodapedagógusok, hallgatók kötetlen, közös tevékenysége a gyermekek részére ajándékok készítésével.		X	X		X
Szülőknévelők bálja	Kötetlen együttlét, közösség építése és a kapcsolat mélyítése az óvoda és a család között.		X	X	X	X

## V. INKLUZÍV PEDAGÓGIA

### V.1. Gyermek-és ifjúságvédelem

Óvodásaink eltérő szociális környezetből kerülnek óvodába. Feladatunk a segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére, az óvodai keretek közötti kompenzálás biztosítása.

*Elveink:*

- Mindenekelőtt a család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése és ezzel együttesen a gyermek iránti felelősség ébren tartása.
- Lényegesnek tartjuk a családokhoz való közeledés szemléletét. A kapcsolatkérésben, kapcsolatteremtésben a kezdeményező szerepet vállaljuk.
- A nevelési hatások összehangolása a fejlődő személyiség veszélyeztetettségének elkerülése érdekében.
- Tapintatos személyes kapcsolat kialakítása azon családokkal, akik segítséget igényelnek, vagy láthatóan segítségre szorulnak.
- A titoktartási kötelezettség természetesen minden, családokat érintő kérdésben érvényesül.
- A gyermek családi körülményeinek figyelemmel kísérése és fejlődésének követése együttesen történik.
- Az esetleges elakadás feltárásának folyamatában megjelenik a családi nevelés feltérképezése is. A megfelelő, őszinte kapcsolat a szülőkkel alapvető feltétel a problémák közös megoldásához.
- A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű, a nagycsaládban élő, ill. a tartósan beteg gyermekek és családjuk életének segítése szükség szerint.
- A gyermekvédelmi munka koordinálását az óvodapedagógusokkal együttműködve a gyermekvédelmi feladatokkal megbízott óvodapedagógus látja el.

*Célunk:*

- Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással – a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedésekkel, különös tekintettel az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 óvodai alprojektben megfogalmazott célokra, feladatokra.
- Feltárni mindazokat az okokat, amelyek a gyermek egészséges személyiségfejlődését hátrányosan befolyásolják, akadályozzák.
- Minden gyermek eljusson fejlődésének azon optimális fokára, mely által képes lesz egyéni készségének és képességének megfelelően az iskola megkezdésére.
- A gyermekek, szülők és dolgozók körében a „különbözőség” elfogadtatása.

*A gyermekvédelmi feladatokat ellátó pedagógus feladata:*

- éves munkatervet készít, mely a hatályos gyermekvédelmi jogszabályok alapján készül,
- pedagógusokkal együtt feltérképezi a gyermekvédelmi eseteket,
- a csoportban dolgozó óvodapedagógus közvetítésével tájékoztatja a családokat a segítségnyújtás lehetőségeiről (rendszeres gyermekvédelmi támogatás, eseti segély, méltányossági elbírálás),
- vezeti a szükséges nyilvántartásokat, szükség esetén környezettanulmány készítésében közreműködik,
- tájékozódik a törvényi változásokról, a törvényesség keretein belül intézkedik,
- az illetékes szervekkel kapcsolatot tart, szükség esetén segítséget kér,
- a gyermekvédelmi szolgálatok által szervezett továbbképzéseken, tájékoztatókon részt vesz.

*Az óvodapedagógus feladata a gyermekvédelem terén:*

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérést készít a gyermekről (részletes anamnézis), lehetőleg családlátogatás alkalmával.
- Egyéni beszélgetéseket kezdeményez a szülőkkel a gyermekneveléssel kapcsolatos nézeteikről, a család szokásairól, értékrendjéről.
- A gyermekek egyénre szabott beilleszkedését biztosítja.
- Esélyegyenlőség megteremtése mellett a befogadó környezet megteremtése, a kialakult előítéletek lebontása, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.
- Egyéni, differenciált készség- és képességfejlesztést készít a gyermek fejlettségének megfelelően, fejlesztését végzi, fejlődését folyamatosan nyomon követi.
- Hatékony együttműködésre törekszik a szülőkkel, valamint az óvodán kívüli szervezetekkel.
- Tájékoztatja a gyermekvédelmi feladatokkal megbízottat a szociális eredetű pedagógiai problémákról és közösen megoldást keresnek.

*A gyermekvédelmi feladatokat ellátó a következő szervekkel, szervezetekkel tart kapcsolatot:*

- Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat
- Szakszolgálatok
- Gyámhivatal
- Óvoda orvos, védőnő
- Rendőrség, Ügyészség

## V.2 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelése

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

a, különleges bánásmódot igénylő

- sajátos nevelési igényű gyermek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek

b, A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek,

c, tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

### V.2.1 Különleges bánásmódot igénylő gyermek nevelése

#### V.2.1.1 Sajátos nevelési igényű gyermekek és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek fejlesztése, nevelése

A sajátos nevelési igényű (továbbiakban SNI) (enyhe értelmi fogyatékos, enyhe beszéd fogyatékos, Down szindrómás, stb.) és beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő (továbbiakban BTM) gyermekek speciális fejlesztését, ellátását, óvodai nevelésünk keretei között óvodapedagógusaink a megfelelő szakemberek segítségével, (logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus) valósítják meg.

*Alapelvek:*

- óvodai nevelésünk során a SNI és BTM gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk,
- a nevelés hatására a SNI és BTM gyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés,
- óvodai nevelésünk, fejlesztésünk egész időtartama alatt kiemelt feladatunk az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában,
- a SNI és BTM gyermekkel szemben támasztott elvárások mindig igazodnak a gyermek egyéni képességeihez és fejlődésének üteméhez,
- speciális fejlesztésük a számukra szükséges területen valósul meg,
- a SNI és BTM gyermeket a nevelés, a fejlesztés nem terhelheti túl,
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai óvodánk nevelési programjainak tartalmi elemeivé válnak.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

### *Óvodapedagógus feladatai:*

- ismerje meg a külső szakemberek gyermekről alkotott szakértői véleményét, vegye figyelembe a gyermek számára tanácsolt fejlesztési javaslatokat
- teremtsen a SNI és BTM gyermek számára elfogadó, az eredményeket értékelő környezetet,
- a gyermekkel szemben támasztott elvárásokat igazítsa a fejlődési zavar jellegének, illetve súlyosságának mértékéhez,
- a gyermekkel egyénileg is foglalkozzon,
- terhelhetőségénél mindig vegye figyelembe a gyermek fizikai állapotát, esetleges társuló fogyatékoságát, személyiségjegyeit,
- működjön együtt a gyermek fejlesztését végző külső szakemberrel, véleményét alapul véve válassza ki a gyermek számára megfelelő egyéni fejlesztési feladatokat,
- egy-egy nevelési helyzet megoldásához keressen alternatívákat,
- alkalmazkodjon az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedéshez.

### *V.2.1.2 Tehetséggondozás*

„...minden ember tehetséges, és az igazi feladat nem az, hogy kiválogassuk a tehetségeket a többiek közül, hanem hogy segítsük megtalálni mindenkinek azt, hogy ő éppen miben tehetséges.” (Prof. Dr. Csermely Péter)

*Célunk* hogy a „Tehetség ígéreték” kapják meg az óvodai nevelés során a számukra megfelelő egyéni fejlesztést.

### *Feladatunk:*

- Támogató környezet megteremtése, amelyben a tehetség-ígéreték minél korábban felfedezhetőek, és kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése megvalósulhat a csoporton belül;
- A gyermekek tehetséges oldalának fejlesztése, gyengébb területének erősítése;
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése;
- A többségen belül a differenciálás eszközrendszerével a tehetség fejlesztésének segítése.

Az óvodás életkor még nem igazán alkalmas a tehetség egyértelmű megnyilvánulására, de ebben az időszakban is vannak már olyan jelek, melyek arra utalhatnak, hogy a gyermek képességei valamely területen kiemelkedőek lehetnek. A tehetségígéreték fejlesztését, a tehetséggondozást a lehető legkorábban kell elkezdeni, mivel a gyermekekben rejlő, nem felismert lehetőségek örökre elveszhetnek. Úgy véljük, nagyon fontos, hogy az óvodapedagógus felismerje a tehetségcsírát, és ne tévessze össze az átlagos képességű, de ingerben gazdag környezetben nevelkedő gyermekek időleges kimagasló teljesítményével. Ehhez nyújt kiindulópontot Gefferth Éva és Herskovits Mária a tehetséges gyermekekre jellemző, felismerésüket segítő tulajdonságlistája, mely alapján folyamatosan figyeljük a hozzánk kerülő gyermekeket.

A középső csoporttól figyeljük különös tekintettel:

- az ismeretszerzés módját,
- a gyermek motiváltságát,
- a kreativitását
- a szociális viselkedését.

A fejlesztést a lehető legkorábban kell elkezdni oly módon, hogy hagyni kell a gyermeket szabadon fejlődni, a lehetőségeket, a megfelelő körülményeket és a megfelelő eszközöket biztosítani számukra.

Tehetséggondozó tevékenységünk során óvodánkban arra törekszünk, hogy mindenki számára lehetőséget biztosítunk arra, hogy minden területen kipróbálhassa magát, s azt követően a számára legkedvezőbb tevékenységével foglalkozhasson sokat.

„Ovifoci” tehetséggondozó programunk keretében a sportban kiemelkedő gyerekeknek tartunk külön foglalkozásokat, amelyeken a futball alapelemeit sajátíthatják el és gyakorolhatják. A városi óvodás fociversenyeken összemérhetik erejüket a többi óvodás focistával.

A „Pumukli óvodában” a német nyelv iránt érdeklődő gyerekek ismerkedhetnek meg a német nyelv alapjaival és a német kultúrával.

A mozgást és a hozzá kapcsolódó képességeket fejlesztő „Ovi-foci” és az idegen nyelvvél való ismerkedést biztosító „Pumukli óvoda” mellett választhatják a gyermekek a kézügyességet, térlátást, téri tájékozódást alakító alapvető matematikai ismereteket nyújtó origami foglalkozásokat.

#### *V.2.2 Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése*

Intézményünkben jelenleg kevés a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, de fejlesztésükre programunk és nevelőtestületünk is felkészült.

A gyermekek elfogadtatása fontos feladat az óvodában, mert így megelőzhetjük az előítéletek kialakulását, az óvodások pedig elsajátíthatják a segítség helyes és természetes módjait. Mindennapi gyakorlatunk a képességfejlesztő eljárások segítségével fejleszteti az óvodás korosztályt.

#### *Céljaink:*

- Az óvodáskor végére – az óvodai és családi neveléssel közösen – a gyermekek rendelkezzenek az iskolai élet sikeres megkezdéséhez szükséges képességekkel.
- A családi nevelés szükséges és kellő mértékben történő támogatása.

#### *Feladataink:*

- a gyermek és a család megismerése,
- anamnézis készítése, a segítség minél korábbi megkezdése,
- a gyermekek számára képességfejlesztő feladatok, játékok beépítése a napi tevékenységbe (különösen játékidőben, de nem zavarva a gyermek szabad játékát),

- lehetőségekhez mértén alkalmazni a prevenció és korrekció fejlesztő tevékenységeket mikrocsoportos és egyéni foglalkoztatási formában,
- a gyermek beilleszkedésének, fejlődésének folyamatos nyomon követése,
- szeretetteljes, nyugodt légkör megteremtése,
- helyes, reális önértékelés kialakítása,
- meglévő erősségekre épített gyermeki fejlesztés,
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése.

*Az integráció felvállalása az alábbi elvárásokat, magatartásformákat követeli meg az óvoda dolgozóitól, hallgatóinktól:*

- Nevelésünket, viselkedésünket a tolerancia, az elfogadás, befogadás és a tapintat jellemezze, ezzel mintát adva az intézményünkbe járó gyermekeknek és szülőknek.
- Hátrányos megkülönböztetés nem érheti sem a gyermeket, sem a szülőt.
- Differenciált nevelés és fejlesztés alkalmazása.

### **V.3 A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések**

Óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint a több szakterületet érintő megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

*Céljaink:*

- a tanulási zavarokat megelőző, támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, a szakemberek fejlesztésével az Óvodai nevelés országos alapprogramjában rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása
- a szociális hátrányok kompenzálása

*Feladataink:*

- a mindennapi élethez szükséges képességek, valamint szokás és szabályrendszer kialakítása,
- a szülő figyelmének felhívása a térítési díjkezdvezmény, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás és egyéb támogatások lehetőségére, szükség esetén segítségnyújtás a kedvezmények igényléséhez,



- családi életre és egészséges életmódra nevelés, az egészséget értéknek tekintő gondozásmód kialakítása, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényére való nevelés
- differenciált képességfejlesztés,
- szülői értekezletek, csoportmegbeszélések, egyéni beszélgetések biztosítása,
- folyamatos, rendszeres tájékoztatás a család működését segítő szolgáltatásokról
- szülőkkel közös programok szervezése.

#### V.4 Az egyenlő bánásmód követelményeinek érvényesítése

*Célunk:*

- elsősorban a gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, én-hatékonyság érzésének fejlesztése. A társas kompetenciák esetében a tolerancia, a szolidaritás és az együttműködési képességek fejlesztése

*Feladataink:*

- a gyermekek megfigyelése, felmérése
- a bevonódás elősegítése
- finommotorika, vonalbiztonság, íráskészség kialakításának játékos fejlesztése alkotásközpontú módszerrel
- gondolkodási képességek fejlesztése
- fantáziafejlesztés
- sztereotíp megfogalmazások elkerülésének támogatása
- együttműködési képességek fejlesztése
- a pedagógiai kultúra megújítása, az innovációs hajlandóság erősítése

## V.5 Szolgáltatásaink

Az óvoda köznevelési intézmény, a feltételek biztosításával lehetőséget teremt a szülők és a gyermekek számára a különböző szolgáltatások eléréséhez.

Intézményünk Kaposvár önkormányzatának támogatásával részt vesz a gyermekek vízhez szoktatásában, és a korcsolyázás alapjainak elsajátításában. Kísérőt biztosítunk a városi uszodába és a Jégcsarnokba, a szülők az utazás díját térítik meg.

Egyéb szolgáltatások:: néptánc, angol nyelv, gyermektorna, TSMT foglalkozások.



## VI. AZ ÓVODAI NEVELÉS DOKUMENTÁLÁSA

### VI.1. A jogszabályok által előírt dokumentumaink

- óvodai törzskönyv (A. Tü. 723 r. sz.)
- felvételi és mulasztási napló (A. Tü. r. sz.)
- csoportnapló (saját szerkesztésű)
- óvodai felvételi előjegyzési napló (A. Tü. 728. r. sz.)
- gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció

### VI.2. Egyéb dokumentumaink és nyomtatványok

- értesítés óvodai felvételtől (A.Tü.733. r.sz.)
- értesítés óvodai jogviszony megszűnéséről (A. Tü. 734. r. sz.)
- óvodai felvétel iránti kérelem
- kérelem óvodai jogviszony megszüntetéséhez
- nyilatkozat ingyenes étkeztetés igénybevételéhez (6. melléklet a 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelethez)
- étkezőket nyilvántartó lap
- Hallgatói Napló (az óvodapedagógus hallgatók tevékenységének dokumentálása)
- Nyári Napló
- Szülői nyilatkozatok (adatvédelmi, önkéntes hozzájárulás, óvoda elhagyása, élelmiszer behozatal, gyermek elvitele)

### VI.3. Tervezés

Tudatos pedagógiai tevékenységünk elengedhetetlen feltétele. Szükség van rá, hogy a gyermekek fejlődését segíthessük, életüket optimális körülmények biztosításával szervezhessük.

A tervezés és dokumentálás a nevelőmunkához ad biztonságot, segíti az előrelátást, rendszerességet, fokozatosságot és folyamatosságot biztosít.

A munkánkat segítő, elsődleges dokumentum a csoportnapló.

### VI.4. Csoportnapló

A tervező munka két fő területe a nevelési feladatok és a fejlődést elősegítő tartalmak tervezése.

#### **Nevelési feladatok:**

Negyedévre szóló terv, valamint az időszak végén a terv megvalósulásának értékelése, reflexiók.

#### **A fejlődést elősegítő tartalmak (tevékenységi terv):**

Egy hónapra előre meghatározza a fejlesztés tartalmát, hetekre és tevékenységi területekre lebontva.

A nevelési és a tevékenységi terv határozza meg a hozzá kapcsolódó szervezési felada-

tokat.

Csoportnaplónk a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 88. § c) pontja alapján tartalmazza:

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban,
- a gyermekek születésnapját,
- a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységekhez, foglalkozásokhoz kapcsolódó szervezési feladatokat,
- a nevelési feladatokat,
- a fejlődést elősegítő tartalmakat,
- értékelő feljegyzéseket,
- a hivatalos csoportlátogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását, a látogatás szempontrendszerét,
- feljegyzéseket a csoport életéről.

## VI.5. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

Intézményünk szakmai munkaközössége 2018-ban elkészítette a Gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentumot, amely kiterjed a gyermekek megismerésére, folyamatos megfigyelésére, a fejlődés rögzítésére, a gyermek aktuális fejlettségi állapotának meghatározására.

A fejlődési napló egyben a gyermekek fejlesztési terve is.

*A dokumentáció tartalmi elemei:*

- **Személyiséglap:** a gyermekkel történő első ismerkedés eszköze. Fontos információkat ad a gyermek fejlődési jellemzőiről, választ adhat a később jelentkező fejlődési zavarra. Szülő tölti ki a nyomtatványt.
- **Családlátogatás tapasztalatai**
- **Beszoktatás, befogadás tapasztalatai**
- **Fogadó órák**
- **Egyéni fejlődési napló:** a gyermek fejlődésének nyomon követése óvodába lépéstől az iskolakezdésig.

*Területei:*

egészséges életmód,  
érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés,  
anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés

játék,  
mozgás,  
munka,  
környezettudatosságra nevelés,  
intézkedések, megállapítások, szakértői vélemények.

▪ **Segédanyag az egyéni fejlődési napló kitöltéséhez**

Konkrét megállapítások gyűjteménye területenként és korcsoportonként. Az óvodapedagógus munkáját segíti a fejlődési napló pontos kitöltésében.

A gyermekek fejlettségi szintjének rögzítése félévenkénti ütemezés szerint történik. A szülőket rendszeresen, évente egyszer pedig fogadóóra keretében tájékoztatjuk gyermekük aktuális fejlettségi állapotáról.



## VII. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

### *Az óvodába lépés feltételei*

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. Az Oktatási Hivatal a szülő kérelmére - a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva - annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti, felmentést adhat a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete indokolja.

Óvodánk biztosítja a folyamatos felvételt minden 3. életévet betöltött gyermek számára a hatályos jogszabályoknak megfelelően, valamint a maximálisan felvehető gyermeklétszám figyelembe vételével.

### *Az iskolába lépés feltételei*

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik. Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, az Oktatási Hivatal a szülő kérelmére, szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.

A tankötelezettség kezdetéről az Oktatási Hivatal dönt.

A fejlődés várható jellemzőit óvodáskor végére az alapprogramban meghatározottak alapján fogalmazzuk meg.

Az iskolába lépés elsődleges feltétele a gyermek érettsége, amely különböző életkorban alakulhat ki, ezáltal egyéni eltéréseket mutathat. Mindezt figyelembe véve tárjuk fel, mikor éri el a gyermek - az iskolai élet megkezdéséhez szükséges - testi, lelki, szociális fejlettséget.

*Az óvodás kor végére elérendő fejlődési jellemzők:*

A családi és óvodai nevelés együttes eredményeképpen válik a gyermekek nagy része testileg, lelkileg és szociálisan éretté az iskolai élet megkezdéséhez.

A gyermek az óvodás kor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában óvodásból iskolássá szocializálódik.

A szociálisan egészségesen fejlődő, érett gyermek: kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására. A feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint – kreatív elvégzésében nyilvánul meg.<sup>1</sup>

*Testi fejlettség:*

A testileg fejlett gyermek eljut az első alakváltozáshoz, teherbíróvá válik, megnő az állóképessége. Mozgása rendezett, harmonikus, képes finommotorikus mozgássorozatokra. Szándékosan tudja irányítani mozgását, viselkedését, szükségleteit.

*Értelmi képességek fejlettsége:*

A képi gondolkodás mellett kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás; mennyiségi ismeretei vannak, képes csoportosításra, összehasonlításra különböző szempontok szerint. Emlékszik a közeli és távoli történésekre, eseményekre, emlékezetébe vési és felidézi a verseket, dolgokat, felismeri az ok- okozati összefüggéseket, képes véleményt mondani azokról. Elemi ismeretekkel rendelkezik a környező valóságról és önmagáról.

*Szociális érettség fejlettsége*

Képes alkalmazkodni a felnőttekhez, társaihoz, a megváltozott körülményekhez, képes az együttműködésre, elfogadja és végrehajtja a kéréseket, utasításokat. Észreveszi, ha valakinek segítségre van szüksége, betartja az alapvető illemszabályokat, képes viselkedését szabályozni, egyre önállóbb, önfegyelemre képes, feladattudata kialakulóban van.

*Pedagógiai munkánk eredményeként a fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére*

*Egészséges életmód alakítása:*

- Szükségleteit képes önállóan kielégíteni és késleltetni;
- A tisztálkodási eszközöket önállóan képes használni, illetve kezelni;
- Önállóan öltözködik, vetkőzik, ruházatáról gondoskodik;
- Meg tudja ítélni, hogy miből mennyit kér;
- Szívesen fogyaszt egészséges ételeket, sok ízt ismer;
- Az étkezés kulturált szokásait természetes módon alkalmazza;
- Nem szemetel, igényévé vált a tisztaság, ápoltság és rendezettség;
- Ismeri a szelektív hulladékgyűjtés ok-okozati összefüggését;
- Szeret a szabadban mozogni évszaktól függetlenül, életkorának megfelelő edzettsége;
- Ismeri és betartja a balesetvédelmi szabályokat;
- Vigyáz saját és mások testi épségére.

<sup>1</sup> 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

*Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés:*

- A csoport szokás- szabályrendszerének ismerete viselkedésében is tükröződik;
- Képes társaihoz alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni;
- Segítséget nyújt az arra rászorulóknak;
- Képes konfliktushelyzetet megoldani önállóan is;
- Szívesen kommunikál, kooperál társaival, az udvariassági szabályokat alkalmazni tudja;
- Képes érzelmein uralkodni, tud veszíteni, elismeri mások győzelmét;
- Érzelmait ki tudja fejezni, empatikus, harmonikus, kiegyensúlyozott, tartós érzelmi állapot jellemzi;
- A jó és a rossz között különbséget tud tenni;
- Akarati megnyilvánulásaiban kitartó, megbízható, szabálytartó, felszabadult;
- Feladattudata, egészséges öntudata, önértékelése kialakult;
- Szereti, és korához képest védi is a természetet, ápolja a növényeket, gondozza az állatokat;
- Szülőkkel való kapcsolatát bizalom, szeretet, kölcsönösség jellemzi.

*Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása során:*

- Korának megfelelően kialakult a pontos érzékelése, észlelése;
- Képes térbeli viszonyokat felismerni, megnevezni;
- A keresztcsatornák működése, figyelmének tartóssága korának megfelelő;
- Bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel;
- Az utasításokat megérti, szókinccse egyéni fejlettségének megfelelő;
- Bátran kérdez, verbális emlékezete korának megfelelő;
- Ismeri és használja az udvariassági kifejezéseket. Gondolatait, élményeit, ismereteit összefüggő módon képes kifejezni;
- Kialakul szándékos figyelme, emlékezete, problémamegoldó gondolkodása életkorának, képességeinek megfelelő;
- Képes az együttműködésre, a közösségi élet szempontjából fontos normák és szabályok betartására;
- Rendelkezik a valósághű észleléshez szükséges képességekkel;
- Tud szemkontaktust teremteni és tartani;
- Élményeiről beszámol, el tudja mondani;
- A migráns gyermek is megérti és megérteti magát az óvoda mindennapjaiban.

*Játék:*

- Képes elmélyülten végezni egy tevékenységet, akár több napon keresztül is;
- Képes olyan játékhelyzetek megteremtésére, amelyeket élménye alapján ábrázol és a szerepek, eszközök kiválasztását is önállóan tudja végezni;
- Szívesen vállal szerepet, magabiztos azok eljátszásában;
- A gyakorló játék csak a konstruáló és szerepjáték elemeként jelenik meg;
- Barkácsolást is szívesen kezdeményez, amelyet megfelelő technikai tudással végez és felhasználja más játékokban is az elkészült tárgyakat;
- Egyéni ötlet alapján képes olyan építményeket létrehozni, amelyek precízen



- kivitelezettek, és összekapcsolhatók más játékokkal;
- Kedves meséit szívesen és önállóan is bábozza, dramatizálja, képes saját története eljátszására;
- A játékhoz tartozó szabályokat ismeri, képes alkalmazkodni az elvárásokhoz;
- Viselkedésében tükröződnek a megismert pozitív erkölcsi tulajdonságok, a kialakult szokások, szabályok;
- Kortársait elfogadja, képes az együttjátszásra;

*Munka jellegű tevékenységek:*

- Szívesen vállal egyéni megbízásokat, a közösségért végzett munkát pontosan teljesíti;
- Önállóan, igényesen végzi a naposi munkát;
- Örömmel vesz részt a növények és állatok gondozásában, környezete tisztántartásában;
- A munkafolyamatok során segíti társait, örül a közösen elvégzett feladatoknak;
- Figyel környezete, ezen belül saját tárgyai, ruházata rendjére;
- Képes az életkorának megfelelő önellátásra;

*Verselés, mesélés:*

- Segít a mesehallgatás feltételeinek megteremtésében;
- Örömmel, figyelmesen hallgatja végig a mesét;
- Beszédének minősége kidolgozott, összetett mondatokban is kommunikál;
- Beszédfegyelme megfelel a kommunikációs helyzetnek és életkori sajátosságainak;
- Az iskolai tanulás megkezdéséhez szükséges kommunikációs képességekkel rendelkezik;
- Képes önálló mesemondásra, megkezdett történetek folytatására, saját történet megfogalmazására;
- Szívesen tanul verseket, képes azok felidézésére;
- A dramatizáláshoz, bábozáshoz szükséges feltételeket önállóan megteremti, a történeteket képes játékába beépíteni;
- Ismeri és alkalmazza a népmesék ismert szófordulatait;
- Kialakulnak az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédkésztség alapjai.

*Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:*

- Örömmel vesz részt énekes játékokban;
- Önállóan kezdeményez kedvelt énekes játékokat, népi mondókákat, rigmusokat;
- Saját hangmagasságában képes tisztán énekelni;
- Ismeri és megkülönbözteti a zenei fogalom párokat (magas-mély, halk-hangos, lassú-gyors);
- Érzi az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát.

### *Rajz, mintázás, kézimunka:*

- Örömmel, saját kezdeményezésre is ábrázol. Kialakul esztétikai igényessége saját maga és környezete iránt;
- Képes a belső fantáziakép vizuális megjelenítésére, egyéni, szabad önkifejezésre;
- Ismeri és alkalmazza a változatos technikákat, anyagokat, képes választani a megismert és elsajátított vizuális technikák közül;
- Munkáiban megjelenik - síkban és térben - a harmonikus arány, forma – és színvilág;
- Kialakul az eszközök rendeltetésszerű és magabiztos használata;
- Rácsodálkoznak környezetük szépségeire, tudnak gyönyörködni benne, meglátják esztétikai értékeit;
- Örül alkotásainak, az egyéni és közös kompozíciónak;
- Képes értékítélet megfogalmazására.

### *Mozgás, mozgásos játékok:*

- Igényli és szereti a mozgást, a kedvelt mozgásos játékokat önállóan és kitaratóan játssza;
- Mozgástapasztalatai folyamatosan bővülnek, biztonságosan mozog, tudja mozgását irányítani;
- Nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzékelése, összerendezett mozgása kialakul;
- Kialakul testsémája, oldalisága, környezetében képes tájékozódni, ismeri az irányokat;
- Az ügyességi, egyéni és csapatjátékok szabályait betartja, kialakul az egészséges versenyszellem;
- Képes a gimnasztikai gyakorlatok pontos, esztétikus végrehajtására;

### *Külső világ tevékeny megismerése:*

- Képes biztonsággal eligazodni az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetben;
- Kialakulnak alapvető személyiségjegyeik: környezet felfedezése, a rácsodálkozás, a természet szeretete, gondozása;
- A környezetükben szerzett ismereteket játékokban és egyéb tevékenységekben felhasználja;
- Kialakul az iskolai tanulás megkezdéséhez szükséges készsége, képessége;
- Tud 10-ig számolni, nagyság, forma szín szerint összehasonlítani;
- Megkülönbözteti a téri irányokat, használja a névutókat;
- Önállóan gyakorolja a növény –és állatgondozás egyszerűbb műveleteit;

## VIII. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

### *A Pedagógiai Program hatálya:*

A Pedagógiai Programban meghatározottak kiterjednek az óvodával jogviszonyban álló minden személyre és az intézmény munkavállalóira. Hatálybalépésével egyidejűleg érvényét veszti óvodánk előző Pedagógiai Programja.

### *A Pedagógiai Program elfogadása, legitimálása:*

A Pedagógiai Programot nevelőtestületünk fogadja el, és az óvodavezető jóváhagyásával válik érvényessé. A Pedagógiai Program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges.

### *A Pedagógiai Program érvényessége:*

A program felülvizsgálata legalább két évente szükséges még akkor is, ha erre nincs központi, illetve felsőbb rendelkezés. Óvodánk vezetőségének át kell tekintenie a Pedagógiai Programot, hogy megfelel-e a hatályos jogszabályi előírásoknak, eleget tesz-e az intézmény által kitűzött célnak.

### *A Pedagógiai Program nyilvánossága*




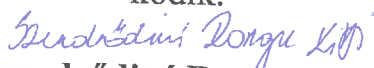

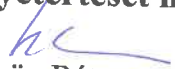
A Pedagógiai Programot jóváhagyás után nyilvánosságra kell hozni, amelyet az óvoda honlapján közzéteszünk, valamint az óvoda központi faliújságján, mindenki számára hozzáférhető helyen kifüggesztjük.

## IX. FELHASZNÁLT IRODALOM

A Pedagógia Program készítéséhez felhasznált szakirodalom:

- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet és a Color Print Kiadásában, 1997.
- Zilahi Jenőné – Stöckert Károlyné – Dr. Ráczné dr. Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal, mesével. Eötvös József Kiadó, Budapest, 1997.
- Dr. Tótszöllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában FER-CO Kft, 1994.
- Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program. Fabula humán Szolgáltató Bt. Miskolc, 1996.
- <https://specovoda.elte.hu/dstore/document/4223/egeszsegfejlesztesi%20program.pdf>  
Letöltés ideje: 2022. aug.15.
- [http://marcaliovodak.hu/images/Dokumentumok/2018/Egeszsegfejlesztesi\\_program\\_MOK.pdf](http://marcaliovodak.hu/images/Dokumentumok/2018/Egeszsegfejlesztesi_program_MOK.pdf)  
Letöltés ideje: 2022.08.15.
- <https://www.08egyesitettovoda.hu/pages/napraforgo-egyesitett-ovoda/contents/media/127/126464/egeszsegfejlesztesi-program.pdf>  
Letöltés ideje: 2022.08.15.

## Pedagógiai Program Legitimációs Előlap

Intézmény OM azonosítója:  033 748	Készítette a nevelőtestület <i>Nagyné Zsilovics Tímea</i> Nagyné Zsilovics Tímea Intézményvezető  Ph
<b>Legitimációs eljárás – Az érvényességet igazoló aláírások</b>	
Az Nkt. 26.§(1) bekezdése alapján a pedagógiai programot a GYO/I- .911./2022 határozatszámmon a nevelőtestület elfogadta:  <b>Schweigert Andrea</b> A nevelőtestület nevében	20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 118.§(3) a) az óvoda szakmai munkaközössége nevében <b>szakmai véleményt nyilvánított</b>   <b>Kelemen Annamária</b> Szakmai munkaközösség-vezető
Az Nkt. 26.§(1) bekezdése alapján a pedagógiai programot az óvoda vezetője a GYO/I-...../2022 határozatszámmon <b>jóváhagyta.</b>   <b>Nagyné Zsilovics Tímea</b> Óvodavezető	Pedagógiai Programunkban a 20/2012(VIII.31.)EMMI rendelet 128.§(6)-ban foglaltaknak megfelelő egészségnevelési program működik.   <b>Szendrődiné Ronga Kitti</b> Védőnő
A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak.   Széphelyiné Pordán Zsanett A szülői közösség képviselőjében	
Az Nkt. 26.§(1) bekezdés alapján a módosított pedagógiai programhoz a fenntartó az <b>egyetértését megadja.</b>   Vörös Péter Campus-főigazgató	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: az óvoda honlapján	Érvényes: A kihirdetés napjától: 2022.09.01. visszavonásig
Papír alapon: a vezetői irodában Verziószám: 4/2018.	Iktatószám: GYO/I-91/2022. Készült: 1 db eredeti példányban.



## LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. Készítette: MATE Kaposvári Campus Gyakorló Óvoda nevelőtestülete

Dátum: 2022. aug. 26.

*Nagyné Zsilovics Tímea*  
Nagyné Zsilovics Tímea  
Intézményvezető

PH



2. A MATE Kaposvári Campus Gyakorló Óvoda a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a – 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 118.§(3) bek. a) pont.-biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, és a dokumentumról szakmai véleményt alkotott az intézményben működő szakmai munkaközösség.

Dátum: 2022. aug. 26.

*Kelemen Annamária*  
Kelemen Annamária  
Szakmai munkaközösség-vezető

3. A MATE Kaposvári Campus Gyakorló Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelő munkáját segítő alkalmazottak a tájékoztatást megkapták.

Dátum: 2022. aug. 26.

*Pachy-Rónai Zsuzsanna Sára*  
Pachy-Rónai Zsuzsanna Sára  
Nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

4. A MATE Kaposvári Campus Gyakorló Óvoda módosított pedagógiai programjáról a –Nkt.72.§(5)bek.- biztosított jogok alapján a szülői közösség a tájékoztatást megkapta.

Dátum: 2022. aug. 30.

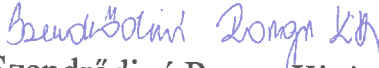
*Széphelyiné Pordán Zsanett*  
Széphelyiné Pordán Zsanett  
A szülői közösség nevében






5. A MATE Kaposvári Campus Gyakorló Óvoda módosított pedagógiai programjában a magasabb jogszabályban -20/2012.(VII.31.)128.§(6) bek.- megfogalmazott elvárás alapján a nevelőtestület által önállóan kidolgozott helyi egészségfejlesztési programot, a nevelőtestület készítette el, melyhez az óvoda vezetője beszerezte a védőnö véleményét is.

Dátum: 2022. aug.30.

  
Szendrődiné Ronga Kitti  
Védőnö


6. Az Nkt. 26.§(1) bekezdése alapján a módosított pedagógiai programhoz a fenntartó az egyetértését megadja.

Dátum: 2022. aug. 30.

  
Vörös Péter  
Campus-főigazgató


7. Az óvoda nevelőtestülete a pedagógiai programot magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján, át nem ruházható jogkörében - Nkt. 26.§(1) bek, és Nkt.70.§(1)-(2)- döntési hatáskörében a GYO-I-..../2022. számú határozatával elfogadta.

Dátum: 2022. aug. 26.

  
Schweigert Andrea  
Nevelőtestület nevében

8. Az óvoda nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az óvoda vezetője magasabb jogszabályban Nkt. 26.§(1) bek meghatározott döntési hatáskörében a GYO/I-91./ 2022. határozatszámmon JÓVÁHAGYTA.

Dátum: 2022. szept. 1.

  
Nagyné Zsilovics Tímea  
Óvodavezető

